

Rosars Kilde

Årsskrift for Roskildenser-Samfundet

ROARS KILDE

AARSSKRIFT FOR ROSKILDENSER-SAMFUNDET

NR. 25

*

NOVEMBER

*

1943

Som Følge af den seneste
Tids Begivenheder har Bestyrelsen besluttet ikke at afholde Generalforsamling med paafølgende Fest i indeværende Aar.

Rektor Boëtius ved Afskedstranslokationen
1932.

Rektor V. Boëtius

in memoriam

Naar jeg skal samle mine Tanker om nogle Linier til Minde om Roskildenser-Samfundets afdøde Æresmedlem, Rektor *Boëtius*, tager de uvilkaarligt Skikkelse af Billeder fra vor aarlige Generalforsamlingsdag med Rektor som det selvfølgelige Midtpunkt.

Første Billede: En Lørdag Eftermiddag i Katedralskolens skønne Solennitetssal, i hvis Tilblivelse Rektor *Boëtius* havde en saa væsentlig Andel. Øverst i Disciplenes Skare staar vi gamle Drengene med Blikkene forventningsfuldt rettet mod Salens Baggrund. Saa aabnes Døren, og med smaa, energiske, men værdige Trin bevæger Rektor sig gennem Rækkerne op til sin Plads under Talerstolen. Sangen begynder. Ofte, men ikke altid — vi skal jo ikke forvænnes — er det den af os gamle særlig elskede: »Dagen gaar med raske Fjed«. Efter Sangens Afslutning og et Par — meget lange, synes vi — Sekunders fuldkommen Stilhed, slaar Rektor ud med Haanden, giver en kort Cour for de mødte Bestyrelsesmedlemmer og forlader derpaa Salen med samme Værdighed, som da han kom.

Andet Billede: Samme Sted nogle Timer senere, men nu staar Rektor paa Talerstolen og leder som den rutinerede Dirigent Generalforsamlingens Forhandlinger med elskværdig, men myndig Elegance.

Saa skifter Sceneriet, og vi er i »Prinsen«s minderige Sal, hvor Rektor ved Festbordet udfolder al sin Charme som vittig og aandrig Taler og straalende Selskabsmand.

Men der blander sig Vemod i disse lyse Minder ved Tanken om den skønne Sommerdag, da Rektor *Boëtius* fra Talerstolen i Skolegaarden tog bevæget Afsked med sin kære Skole og syntes, at »aldrig var Lien saa fager« som netop nu i Afskedsstunden.

Saaledes staar Billedet af Rektor *Boëtius* for os, hans samtidige Venner, men naar vi og hans gamle Disciple er gaaet bort, vil hans Navn ikke blive glemt. Ved sin Personlighed og sit Livsværk har han sikret sig en hædret Plads mellem Roskilde Katedralskoles mange fortrinlige Ledere, og indenfor Roskildenser-Samfundets Kreds vil hans Minde blive holdt højt i Ære.

W. Oxholm.

Rektor *Boëtius* med sit Lærerkollegium 1926. Siddende fra venstre Lektorerne *Petersen*, *Heuer*, *Christensen*, Rektor *Boëtius*, Adjunkt Frøken *Schiøtz* og Lektor *Morthorst*. Midterste Række fra venstre: Adjunkt *Werner*, Oberstløjtnant *Bang*, Lektorerne *Ingerslev* og *Rønbæk*, Adjunkt *Knudsen* samt Lektorerne *Schönau* og *Rathsach*. Bagste Række fra venstre: Arkitekt *Møller*, Adjunkt *Sørensen*, Lærer *Rasch-Hansen*, Adjunkt *Lund*, Løjtnant *Jensen* samt Adjunkterne *Arnhung* og *Ilsee*.

Rektor *Boëtius*' Farvel ved Translokationen 1932.

Den fremragende Taler, Rektor *Boëtius*, skal vi aldrig mere høre, men »Roars Kilde« ser sig i Stand til at bringe Rektors Afskedstale fra 1932 efter hans Manuskript, saa vi kan læse ham, og det er omtrent en ligesaa stor Nydelse, fordi Rektors Taler altid minutiøst var tilrettelagt, hvor inspirerede de end lød. Rektors Ord i 1932 kan i Dag læses som hans aandelige Testamente til Roskilde Katedralskole og til os, hans gamle Disciple. Hans Tale har ikke mistet sin Sandhed eller almene Gyldighed.

Det hedder i en gammel Skolevis:

Aar og Dage hastig rinder, ja, for hvert Sekund
Liv bli'r vekslet om til Minde, fagert eller ondt.
Gennem al vor travle Færden over Døgnets Strid
stiger frem en Sagaverden: Livets første Tid.

Paa samme Maade ser man ved Afslutningen for sig ogsaa sin Livsgernings første Tid, da man var rig som en Krøsus paa Haaben og Higen, fuld af Mod og tryk Tillid baade til andre og til sig selv. Men naar man

samtidig efter halvanden Menneskealders Forløb skal gøre op med sig selv, stemmes Sindet til Beskedenhed. Man ser, paa hvor mange Maader og Omraader man er kommet til kort. Enhver mener jo, at han har bestræbt sig for at følge med Tiden og med Strømmen, og er tilbøjelig til at synes, at det stadig er lykkedes nogenlunde godt, at man endnu ganske magter Udviklingens Gang. Men det er kun noget, man synes, og netop Udviklingens Gang afslører ubarmhjertigt, hvor nær man har været en skæbnesvanger Vildfarelse. Man tror Fortiden nærværende, men den er en Sagaverden! — Naar man i sit Rektorats første Aar er blevet hilst og anerkendt — endog af en Slags Konkurrent — som en Mand, der har bragt den gamle Skole ind under »moderne og kyndig Ledelse«, er man tilbøjelig til at leve trygt paa denne Anerkendelse, indtil man en skønne Dag ser Dommen omformet — i al Velvilje — til at lyde: et »omend gammeldags, saa dog fuldt ulasteligt Styre«. Man griber sig selv i Armen, men maa, hvis man vil være ærlig, sige: »Ja, han har alligevel Ret«. Og med eet er man blevet seende.

— — —

Vil man spørge mig: »Er det svært at være Rektor?« svarer jeg: Nej, det hele er naturligvis delvis meget simpelt. Det drejer sig om at holde igen og give efter. Men desværre er det ofte saaledes, at det »ganske simple« er overordentlig vanskeligt. Lettest er det at holde igen. Selv om man vækker Kritik og Modstand, kan det lempes til Side ved Løfte om kort Tidsvarighed og snarligt Ophør. Vanskeligheden er at give efter: Det opfattes som et ufejlbarligt Svaghedstegn, og en Rektor maa ikke være svag. Dog maa man jo af og til vinde den Sejr over sig selv at give efter, men saa ogsaa gøre det i Tide og i det psykologiske Øjeblik. Er Forsigtighed en Borgmesterdyd, saa er ubegrænset Taalmodighed i ganske tilsvarende Grad en Rektordyd. Der er rigelig Brug for den. Tidsaanden er nu til Dags vanskelig for enhver Leder og Styrer. Vor Tids beundringsværdige Fremgang nægter ingen; men trods alle sine mægtige tekniske Fremskridt, trods al sin Kløgt, synder Tiden ofte mod mange elementære Sandheder og har meget at lære. Den kunde ogsaa lære mangt og meget af de gamle, f. Eks. af de gamle Romere, der i en demokratisk Forfatning nok søgte Beskyttelsen mod Misbrug af Embedsmyndigheden, men aldrig tænkte paa at nedbryde eller undergrave den. Denne Forskel synes Nutiden ulykkeligvis undertiden ganske blind for. For her lurer jo nemlig Faren, den store Fare, her har Tiden en af sine store Brøst. Og den virker ogsaa paa Skolen. En Skole, som ethvert andet Samfund, er nemlig ingen Mekanisme, der lever af Teknik, selv om det stundom nok kan se ud, som om Skolen »gik«, naar man trykkede paa en Knap; men den er en levende, voksende Organisme, og skal den trives, maa den under maalbevidst og sikker Ledelse. Skal den virkelig gøre Gavn og virke til Velsignelse for Hjem og Ungdom, skal den være under en personlighedspræget Helhedsledelse, hvis Autoritet ikke maa rok-

kes. Desværre er »Personlighederne« jo saa faa; der er et langt Spring fra »Person« til »Personligheder«, og kun faa af os har gjort Fyldest, hvis man vil opgøre Regnskabet i al dets Strenghed. Det er derfor intet Under, at naar man til Afslutning prøver at gøre Boet op, finder man Aktiverne for faa og intet af dem stort, taget hver for sig.

— — —

Og saaledes gaar det da ogsaa mig i denne Stund. At jeg har følt Glæde og Tilfredshed ved at »virke i mit Kald«, er en Sag for sig; men dette fortæller intet om Værdien af dette Arbejde og om det, der mulig er udrettet. I nogen Maade har dette vel været afhængigt og bestemt af, at jeg i nøjagtig Halvdelen af min Skolevirksomhed har arbejdet i »den gamle Skole«, i den anden Halvdel med den saakaldte »nye Skole« (der nu for Resten snart er en gammel Skole og skal omformes) d. v. s. arbejdet med at føre den ud i Livet og bringe den frem. Ved at tilhøre to Perioder undgaar man ikke at faa i nogen Maade Præg af Halvhed og Splittelse, man føler det i hvert Fald selv saaledes. Men saa meget tør jeg dog sige, at jeg har faaet den Skoleordning, for hvilken jeg har virket som Rektor, kærere og kærere, og jeg forstaar nu fuldt vel, at den gamle klassiske Skoles Tid var forbi allerede for en Menneskealder siden; dens Fanfare lød ikke mere og kunde ikke mere lyde fast og klart. Sangbunden manglede: nye Tider har nye Toner.

— — —

Nu vil man jo paany skride til en Omstøbning af den højere Almen-skole. Og herom vil jeg blot sige eet til dem, der skal træffe Afgørelsen, om ellers mine Ord har nogen Vægt: Far med Lempe! Og først og sidst: Betag ikke vor højere Statsskole *dens egentlige Præg* af Skole! Tag ikke Børneklasserne fra Gymnasieskolen! Lad den — hvilke Rammer man nu end vil give den — faa Lov at blive ved at være en Skole, en Institution med *Dannelse* som Formaal, men gør den dog endelig ikke til en Kursusanstalt, der blot i endnu højere Grad, end det nu er Tilfældet, vil producere Legioner af kursusuddannede Studenter. Det vil straffe sig haardt, hvis man skulde bekvemme sig til dette Skridt; for hvis det skulde ske, er en stor Faktor — jeg som Statsskolemand maa naturligvis sige: den største Faktor — i den højere *Skoledannelse* i Danmark virkelig i Fare, i Fare for at forsvinde. Og jeg vil sige til sidst: naar jeg ønsker dette saa inderlig og oprigtig for Skolens og Hjemmenes Skyld, ønsker jeg det ogsaa for de Mænds og Kvinders Skyld, der fremtidig skal arbejde i Danmarks højere Statsskoler; jeg tror, de vil miste noget af det bedste og skønneste i deres Karakterudvikling, hvis man tager Barneskolen fra dem. Thi først og netop, naar man staar over for dens Elever, bliver man til Stadighed mindet om Vigtigheden af det, der er al Opdragergernings Alfa og Omega: Forstaaelse og Overbærenhed, ret Fordeling af Lys og Skygge, af Ros og Dadel. Man falder som Lærer saa let

for den Fristelse at tro, at det, man først og fremmest skal, er at kæmpe mod det mangelfulde og forkerte, genne det tilbage, hæmme det, om nødvendigt: straffe det. Selvfølgelig skal man *det*. Men det er ikke Tappen. Tappen er uden smaaligt Kniberi at give Ros og Anerkendelse, hvor disse er fortjente, ikke at spare paa et opmuntrende Smil. Endog naar et voksent Menneske maa arbejde under saadanne Kaar, at der aldrig lyder et rosende Ord, naar man gør noget godt, men kun idel Dadel, naar noget mislykkes for En, udhules og udmarves dette voksne Menneske indefra i Nervøsitet og harmfyldt Angst: hvor meget mere maa dette da ikke gælde Børn? Dette lærer man bedst og først fuldt ud ved at have sin Gerning ogsaa i Barneskolen. Og uden at have Øjet aabnet for dette, som jeg vil kalde den *positive* Side af Opdragergerningen, naar man *aldrig* frem til at blive en virkelig Lærer og Opdrager.

— — —

Et Menneske rammes let af den Skæbne, at fra et bestemt Tidspunkt af er Livet et Tilbagetog efter et Nederlag, man selv har styrtet sig frem imod i den Tro, at det var en Sejr, der vinkede. Har man kunnet undgaa denne Lod, skal man være taknemlig og give Udtryk for denne Taknemlighed, navnlig over for alle dem, der har vist En Velvilje under Ens Virksomhed, har hjulpet og støttet. I Erkendelse og Følelse heraf takker jeg da: mine nærmeste Foresatte og Hjælpere i Skolens Administration, Eforatet, Københavns Amts Stiftamtmand og Biskoppen over Roskilde Stift, min Kollega i Forstanderskabet, Domprovst Skovgaard-Petersen. Jeg takker Skolenævnene, hvor jeg altid har fundet Forstaaelse og en fremstrakt Haand, jeg takker den stadig voksende Forældrekreds blandt Medborgere i By og paa Land, der har vist Skolen og mig personlig Tillid i min Rektortid.

— — —

Jeg takker mine Kolleger; ikke mange Skoler kan opvise et Lærerkollegium som Roskilde Katedralskoles; jeg har altid følt Glæde og Stolt-hed ved at kunne kalde mig dets Chef, om Chefnavnet da er det rette; men ogsaa Tanken om at have været primus inter pares er for mig nok til at rumme disse Følelser. Jeg takker Dem alle, en og hver, for godt kollegialt og loyalt Samarbejde gennem Aarene, der svandt — alle uden Forskel, selv om jeg maa have Lov til særlig at nævne Inspektører og Inspektrice som dem, der sammen med mig har baaret en væsentlig Del af Dagens mere trivielle Byrde. Jeg takker Skolens Kasserer og Regnskabsfører, Forstanderskabets praktiske, punktlige og indsigtfulde Sekretær, Lektor Petersen for et Samarbejde uden Mislyd og uden Uheld. Jeg takker Skolens Pedel for trofast Arbejde i Skolebygninger og Gaarde, vort Renholdelsespersonale, der har arbejdet saa samvittighedsfuldt og nøjagtigt, at Skolen hver Morgen har straalet som ny, skønt der nu er gaaet 6 Aar, siden vi tog den sidste Nybyg-

ning i Brug. Men først og sidst takker jeg Børnene, de ypperste af alle Pædagoger, der daglig bidrager til at fuldkommengøre Lærerne, et fint mærkende, skarpt dømmende Element i Skolesystemet, der tavst og dog talende og sikkert viser os, hvor vi er kommet til kort, og hvor vi har naaet Maalet, hvor vor Gerning er lykkedes, og hvor den har haft Brist og Mangler, hvor vi har grebet ret, og hvor vi har grebet fejl. Gid Lykke og Velsignelse maa følge Eder alle, saa mange I er, og den Ungdom, der Aar efter Aar træder over Skolens Tærskel. Gid Forsynets altid aarvaagne og signende Øje maa hvile over Unge og Gamle, der har og faar deres Gerning inden for den gamle Domscoles Mure paa den stormomsuste Kirkeplads.

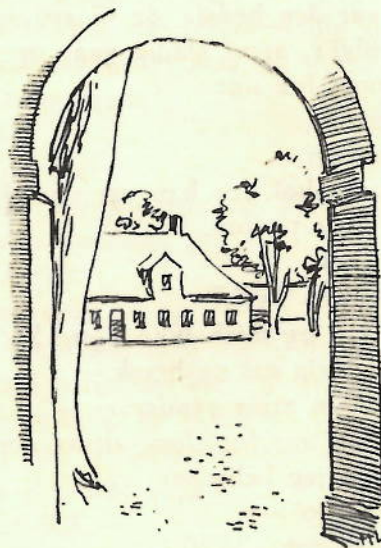
— — —

Jeg haaber, at De gennem mine indledende Ord har følt, at jeg oprigtig mener, at nu er Tiden rettelig inde for den gamle Skolemester, nu bør Retræten lyde. At jeg har faaet Naade til legemlig rask og kraftig at føre min Gerning igennem indtil Støvets Aar, skylder jeg Tak for. Men det bør ikke fremkalde den Tro, at det nu skal være for tidligt at bryde op. Tværtimod. Stunden er kommet — saaledes ske det! — Og hermed giver jeg da Roskilde Skole mit Farvel. Som Panathenaiernes Lampadedromier rækker jeg Faklen til min Afløser og Eftermand — gid den altid lyse straalende og skær! Artibus ingenuis, pneumati kai aletheiai.

Men — —

— — alligevel — —

— »aldrig tyktes Lien mig saa fager« —

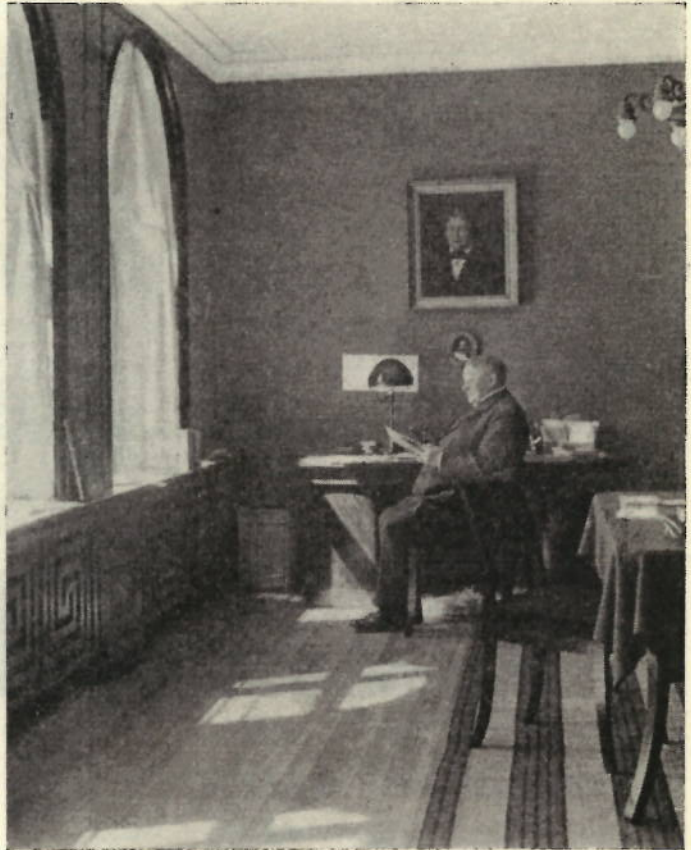
I Skolegaarden

Rektor Boëtius — vor Skoles Sol

Til Efteraarsfesten 1942 havde Rektor *Boëtius* lovet at være til Stede, for, som han sagde, at synge sin Svanesang, men da Tiden kom, tillod hans Helbred ham alligevel ikke at deltage. Læge *Oluf Poulsen* (St. 32) havde til Lejligheden skrevet nedenstaaende Sang til Melodi: Kammerat med Solen. Paa Grund af Rektor *Boëtius*' Udeblivelse lod Forfatteren den ikke trykke, men nøjedes med at oplæse den ved Bordet, hvor den gjorde megen Lykke. Da den paa mange Maader er et

Haaret blotter isserne, og læberne gebisserne,
naar man er blevet rigtig jubilar.
Minder kommer vældende, saa fejende, saa smældende,
med eet staar hele skoletiden klar.
Hver syn's, tiden var den bedste, da til artium han læste —
Rektor Lauritsen tilgi'r, at vi stadig gaar og si'er,
at vores tid var noget for sig:
Gamle Rektor Bomand,
han er dens incarnation,
han er blevet vort symbol, for han var vor skoles sol,
alt var samlet jo i hans person.
Husker I, hvor go' han
var mod anden Mellems Tysk?
For hvis man paa mir og mich ikke rigtig ku' faa skik,
saa blev han skam aldrig gal og brysk.
Han jo si'er til hver en arme synder:
»Min søde dreng, den var for slem, altsaa der og ikke dem,
men hver en dumhed jeg belønner
med en nød, vær saa go' —«
det var noget, som os tog,
for det var gamle Rektor Bomand;
han ej brugte skænd og slag,
han os vendte som paa spid paa sit eget, skarpe vid;
saa vi takker ham den dag i dag!

fortræffeligt Portræt af Rektor Boëtius, tillader »Roars Kilde« sig at aftrykke den, saa meget mere som den giver et Indtryk af den Kærlighed og Beundring, som talrige gamle Elever nærede overfor Rektor Boëtius.

I Rektorværelset

Sidder man og fumler lidt med sin Latin og mumler lidt,
saa sker det Rektor utaalmodig bli'r:
»Om du saa forgylder mig, langt mere end du skylder mig,
saa kan jeg ikke høre, hvad du si'r —
kan du ikke tale høj're, nej, det bliver stadig sløj're,
det lød, som du sagde kvaj, det maa du gerne si' til mig,
men gensidigt, min søde dreng!
Kammerat med Cæsar
tror jeg aldrig helt du bli'r —
si'r du color er kulør, nej, nu tror jeg, du er skør,
det er det, som sovsen dødsstød gi'r!
Saadan han hvert fæ ta'r
med en festlig, skarp replik —
man det husker, til man dør, man det aldrig mere gør,
om ens hjerne saa end helt slaar klik.
Kan I huske, naar han holdt en tale? —
Cicero, gaa hjem og vug — Demosthenes var kun et suk;
og hvor hans ord dog kunde male,
hvert et ord, hvert et blik
os til hjerteroden gik;
for han er sprogets fødte Cæsar,
og hans maal med os det er:
ikke karakterer blot, det kan være meget godt,
først og fremmest dette: karakter!

Ved Afskeden

Nu er Rektor 80 forbi, men stadig konstaterer vi,
han virker ikke ældre end de 60;
han er ganske som dengang, og viddet har den samme klang,
og hjertet plads til hans discipelkreds.
Han er stadig vores rektor, vort akademis protektor,
vor olymps den store Zeus, han, hvis kile os fra snøvs
har skræmt, men gav os vid igen.
Hvordan han — I spørger —
aand og hjerte holder karsk —
saltet ned med attisk salt og esprit, saa kan jo alt
holde sig, det bliver aldrig harsk.
Hera for ham sørger,
hjertet slaar i takt med hans;
vi vil hylde disse to, hekatomberøg skal gro
med en duft af takkens laurbærkrans!
Aldrig tyktes lien ham saa fager,
som den sidste skoledag under Junihimlens tag,
men vi er stadig Gunnars ager,
venter kun paa den stund,
da Chrysostomos sin mund
vil aabne; kære, gamle Rektor,
i vort mindes Atreushvælv
staar som Fidias's sten, smykt med guld og elfenben;
Deres billed, De har skabt det selv!

en discipel.

Lektor Schönau i Skolens Bibliotek

Lektor Schönau

er død.

Lektor *Vilhelm Schönau* var født den 12. Juli 1870 i Randers, hvorfra han i 1887 blev Student. I 1893 blev han cand. mag. med Latin som Hovedfag, Græsk og Engelsk som Bifag. Efter nogle Lærer-

aar i Aalborg og Vejle kom han den 31. December 1898 til Roskilde Katedralskole som Timelærer; 1901 blev han Adjunkt og 1919 Lektor. I Juni 1940 trak Lektor Schönau sig tilbage fra Skolearbejdet og flyttede til København, hvor han den 20. Juni 1943 afgik ved Døden.

I sin Afskedstale ved Translokationen i 1940 sagde Lektor Schönau: »Det har glædet mig, hver Gang jeg har haft en Klasse, der har vist Forstaaelse af min Undervisning.« — De af os, der var saa heldige netop at komme i en Klasse, hvor ikke blot mange, men alle Elever havde Forudsætninger for at blive Schönau-Tilhængere (d. v. s. »opdage« Læreren og Mennesket Schönau), mærkede i højere Grad end andre af Skolens Elever Lektor Schönaus store Kærlighed til sine Fag, sit Underviserarbejde og sine Elever. Vi undres endnu og glædes over den *Samarbejdets Aand*, han ved sin enestaaende Planmæssighed, Præcision og Pligtfølelse formaaede at skabe i Klassen. Hans Arbejdsprincip var — for at bruge Lektorens egne Ord:

Med Flid og Tillid maa der virkes sammen
af Lærer og Elev paa bedste Vis.
Men da *kan* Kundskab blive Fjederhammen,
der bærer oppe, frier fra mangt Forlis. —

Om Lektor Schönau som Lærer er der iøvrigt skrevet smukt og rammende i »Roars Kilde« Nr. 22 (1940) —

Som emeritus boede Lektor Schönau i en Pension i Vendersgade. Det var en Oplevelse for gamle Elever at besøge ham i hans Studereværelse, hvor han var omgivet af de Bøger og Ting, han holdt mest af. Her var et sikkert Sted at spørge Roskilde-Nyt. Til Trods for at han ikke mindre end 3 Gange i Løbet af sit korte Otium maatte opereres for den ondartede Øjensygdom, vi allerede i vore Gymnasieaar saa ham kæmpe med, og han saaledes i Perioder var afskaaret fra Omverdenen, var denne tilsyneladende ensomme Mand dog altid forbavsende godt underrettet om Roskilde, Skolen og gamle Elever. Ikke saadan at forstaa, at han udelukkende koncentrerede sig om Roskilde og hvad dér foregik; tværtimod — han fulgte f. Eks. de øjeblikkelige Verdensbegivenheder med levende Interesse. Men de Mennesker, den trofaste Vilhelm Schönau i Tidens Løb havde mødt og var kommet til at holde af, var bestandig i hans Tanker. Selv *efter* at vi var kommet ud af Skolen, undgik vi ikke hans sorte Bøger, hvor vi med vanlig Schönausk Grundighed blev ført ind med Adresse (resp. Adresseforandringer) og Telefon, ja, Lektor Schönaus Interesse for sine gamle Disciple overførtes naturligt paa deres tilkommende eller andre paarørende, hvis Navne han omhyggeligt noterede for senere i Avisernes »Eksamensnyt« at følge dem ved det grønne Bord!

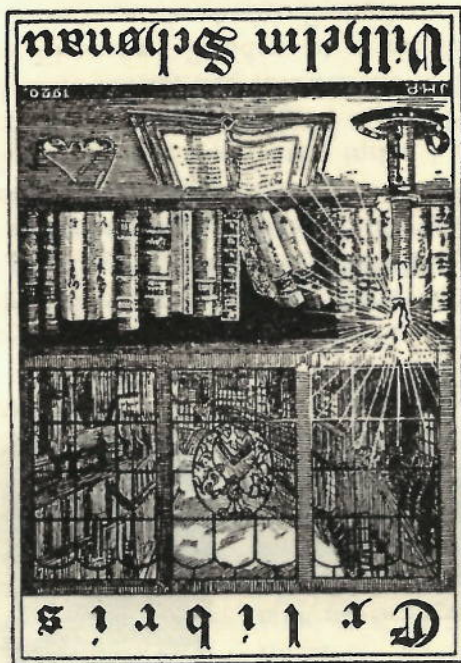
Det smertede os ubeskriveligt, da det gik op for os, at denne Mand, hvis Ex libris saa tydeligt fortæller om Filologen, den stilfærdige Forsker, der lever sit Liv blandt Bøger, med det blotte Øje kun var i Stand til at læse Avisoverskrifter, al anden Tekst maatte læses ved Lup — og skulde endda helst være gammelkendt.

Men al ydre Svaghed forhindrede dog ikke Lektor Schönau i at glæde sig over Gensynet med Universitetsbyen. Naar Vejr og Helbred tillod det, fulgte han paa sin daglige Vandring en bestemt Rute: Vendersgade—Grøntorvet—Fiolstræde—Universitetet—Helligaandsbiblioteket. Ringen var ved at sluttes, Akademikeren, udgaaet fra det Universitet, der bærer Indskriften: *coelestem adspicit lucem*, var vendt tilbage med hele sin umaadelige Livsvilje og Kundskabstørst i Behold. Regelmæssigt saas han til Forelæsninger og Øvelser over engelsk Sprog og Litteratur, og ikke een Gang i Efteraarssemestret 1942 svigtede den gamle Latiner Professor *Hartvig Frisch's* 2 ugentlige Forelæsninger og Eksaminatorier over Ovids »Fasti«. Han mødte altid forberedt, men tog Plads paa bageste Bænk og blandede sig — til

Forskel fra andre emeriti — aldrig i Diskussionen; hans Hensynsfuldhed over for de unge Studenter forbød ham det. Intet Under, at denne beskedne lærde vakte Professorens Ønske om at lære ham nærmere at kende. Efter hver Forelæsning saas de da ogsaa i Samtale med hinanden, ivrigt optagne af at drøfte faglige Problemer.

Med sin enestaende Evne til at faa noget ud af Livet lykkedes det ogsaa Lektor Schönau at faa et rigt Otium, omend vi gamle Elever af Hjertet kunde have ønsket ham det længere.

Ellinor Jensen.

Udsigten fra Vinduet er Vester Grave i Randers, hvor Lektor Schönau var født.

Lektor Morthorst holder Afskedstale

Ved Lektor Morthorst og Frues Afgang.

Med Lektor *Morthorst* og Frue, der ved dette Skoleaars Udgang har taget deres Afsked, er de sidste af de Lærerkrafter, der i min Tid — for 30 Aar siden — virkede ved Roskilde Katedralskole, forsvundet. Naar man nu besøger Skolen, træffer man en Del unge Mennesker, som man let kan forveksle med de ældre Gymnasicelever, men som man efterhaanden opdager er de nuværende Lærere. Nogle af dem er endda Lektorer med adskillige Aars Anciennitet, hvilket dog absolut ikke kan ses paa dem.

For øvrigt virkede Lektor *Morthorst* ikke særlig ærværdig i dette Selskab. Man syntes egentlig, at han stadig saa nøjagtigt lige saadan ud, som da han for tredve Aar siden var Lærerkollegiets Benjamin og virkede meget ungdommelig mellem de øvrige Lærere, hvoraf de fleste var skæggede eller skaldede og vel gennemgaaende saa ældre ud, end de var. Helt grøn kan Adjunkt *Morthorst* jo trods alt ikke have været den Gang. Han var ikke blot baade cand. theol. og cand. mag., han maa vel ogsaa have virket flere Aar som Lærer, inden han blev udnævnt til Adjunkt.

Men *Morthorst* var ikke alene ungdommelig af Ydre. Han var ogsaa ungdommelig af Sind og en moderne indstillet Lærer, der foruden at undervise i sine Fag: Religion, Dansk og Engelsk, tog sig af Eleverne i Fritiden, bl. a. var Instruktør i Rosport. Og man forstod, at naar han efter at have taget theologisk Embedseksamen havde fortsat Studierne og taget Skoleembedseksamen, saa var det fordi han følte sig kaldet til at blive Lærer og gik ind til denne Virksomhed med en Begejstring for Opgaven, som ingen Skuffelser kunde kølne.

Det maa være denne Begejstring, der har holdt *Morthorst* ung trods det daglige Slid. Selv Sygdommen i de senere Aar har ikke kunnet ælde ham. Naar man nu ser ham og taler med ham, begriber man faktisk ikke, at Aarene er gaaet, og derfor er det maaske, at Mødet med *Morthorst* i ganske særlig Grad vækker Minder fra Skoletiden til Live. Ja, og saa een Ting til: den rørende Trofasthed, hvormed han har bevaret Minderne, saa han kan fortælle en mange smaa Træk fra ens Skoletid, som man selv har glemmt, men som nu lader Fortiden genopstaa lyslevende for ens indre Blik.

Min Klasse var den første, som *Morthorst* førte op til Studentereksamen. Vi havde ham baade i Dansk og Religion, altsaa mindst een Time om Dagen Ugen igennem tre Skoleaar i Træk. Det var ikke nogen helt nem Opgave for den unge Lærer at undervise en — tilmed meget levende — Gymnasielasse i disse to meget krævende Fag. Dansk var for nylig blevet udvidet til at omfatte hele tre Bifag: Svensk, Oldnordisk og Sprog-

historie; men for disse maatte naturligvis ikke Litteraturen og Stilene forsømmes. Undervisningen maatte tilrettelægges omhyggeligt, for at vi kunde naa det altsammen. Det tjener til Morthorsts Ære, at de, der — som jeg — valgte Dansk til Studiefag ved Universitetet, følte, at vi medbragte et godt Grundlag fra Skolen.

Religionstimerne bruges som bekendt i Regelen til at sove i eller til at forberede sig til de andre Timer i. Men det gjorde vi nu ikke. Vi diskuterede som oftest ivrigt, og selv om der nok var en Del »Sport« i det, — jeg er bange for, at Morthorst undertiden overvurderede vor Interesse for de Problemer, der blev sat under Debat, — saa bidrog de Timer alligevel til Klaring af Begreberne og Fæstnelse af Meningerne, havde den modnende og karakterdannende Virkning, der i bedste Fald er Resultatet af Religionsundervisningen i de højere Klasser.

At Morthorst selv med Liv og Sjæl gik op i disse Diskussioner, viste ham jo netop som den moderne orienterede Lærer. Han nøjedes heller ikke med at gennemgaa det foreskrevne Pensum, men holdt en Række Foredrag om dansk Kirkes Stormænd i den nyere Tid, navnlig Grundtvig, som vi forstod, han selv var stærkt paavirket af. At det ikke lykkedes for ham at vække synderlig Interesse for Grundtvig hos os, var ikke udelukkende hans Skyld. Grundtvig var ikke »paa Mode« den Gang, som han er nu. Jeg var vist den eneste »Grundtvigianer« af Flokken, d. v. s. den eneste af Eleverne, der kom fra et grundtvigsk Hjem og havde lidt Tilknytning til Højskolekredse. I det store og hele var vi kritisk indstillede, fyldt af Ungdommens Trang til Opposition.

Jeg kan derfor tænke mig, at Morthorst er blevet højst forbavset, da min Sidekammerat, *Johan Wied*, en af de Gange, vi fik Lov til at skrive en Stil om et selvvalgt Emne, opgav at ville skrive om Grundtvig. Naa, det var nu ogsaa et ret uoverlagt Indfald af Johan. Jeg kan vist nok nu tillade mig at røbe, at det heller ikke blev ham, der kom til at skrive Stilen, men derimod *Gustav Wied* og mig i Fællesskab, mens Johan nøjedes med at skrive Kladden ren, — hvis man da kan kalde de Klatter og Kragetæer, han præsterede, for en Renskrift. Gustav Wied var meget optaget af Stilen, og der kom en virkelig original Afhandling ud af den, der ganske vist ikke indeholdt ret mange af de Synspunkter, som Morthorst havde doceret i Religionstimerne, men derimod paa adskillige Punkter foregreb den meget omdisputerede Bog, som Overlægen paa Oringe, Professor *Helweg*, flere Aar senere udgav om »Grundtvigs Sindssygdom«. Saa vidt jeg erindrer, fik Johan en meget pæn Karakter for Stilen, — hvad Gustav Wied og Morthorst maa dele Æren for.

Dette med at give os Stile om selvvalgte Emner var et Træk, der ogsaa bør nævnes i Omtalen af Morthorst som Dansk lærer. Han skyede ingen Ulejlighed, naar det gjaldt om at stimulere vor Interesse for Faget og lokke os til at yde et selvstændigt Arbejde. Jeg husker saaledes, at jeg en Gang fyldte en hel Stilebog med en Boganmeldelse, og foruden min lange Stil maatte Morthorst læse hele den Bog, som jeg anmeldte, for at kunne bedømme Stilen. I det hele taget gjorde han aldrig noget for at begrænse vor Produktivitet — og dermed sit eget Arbejde med den kritiske Gennemgang af Produkterne. Og denne Gennemgang var

Lektor Morthorst paa Skoleskovtur 1918

Fru Morthorst holder Frikvarter

meget grundig; han nøjedes ikke med at rette Stavefejl, slog ogsaa ned paa uklare Tanker og uholdbare Paastande, hvad der undertiden kunde føre til, at han og jeg førte smaa skriftlige Diskussioner i Stilebogens Margin.

Morthorst var lige saa grundig i sin Forberedelse til Timerne. Jeg kan huske, at han en Gang bebrejdende sagde: »Jeg er sikker paa, at jeg er den af os, der har forberedt sig bedst til denne Time!« — en Bemærkning, der den Gang kun affødte overlegne Smil fra vor Side; siden har den vel nok hos en og anden af os vakt den Respekt, der var paa sin Plads overfor saa samvittighedsfuld en Grundighed hos en Lærer.

Naar vi var dovne og uopmærksomme, blev Morthorst aldrig vred; han blev bedrøvet. Han kunde ikke forstaa, at vi gad spille Tiden med Pjank, og at vi ikke udnyttede enhver Lejlighed til at lære noget, — et naturligt Synspunkt, som de fleste Elever desværre først selv kommer til, naar Tiden er gaaet og Lejligheden forpasset. Han kunde

sikkert heller ikke forstaa, hvorfor vi ikke kom ham i Møde med den samme Aabenhed og ærlige Vilje til Forstaaelse, der var en Selvfølge for hans eget Vedkommende. Først senere i Livet skulde det gaa op for os, at Skylden var vor egen, naar Samarbejdet mellem ham og os ikke altid forløb lige harmonisk og gav saa gode Resultater, som man kunde ønske. Og hvad ingen af os den Gang tænkte paa, — men som sidenhen nok har kunnet give en og anden lidt slet Samvittighed, — det er, at Morthorst sikkert tog sig dette meget mere nær end vi.

Lektor Morthorst hører i udpræget Grad til de Lærere, der nyder godt af den Omvurdering, som altid finder Sted, naar man faar Skolen og Lærerne paa tilstrækkelig Afstand. Derfor vil han »for Historiens Domstol« faa en retfærdigere Bedømmelse, end vi var i Stand til at give ham »midt i Kampens Hede«. Vi kan nu se, at han ikke blot *ikke* var en af de »fødte Fjender«, vi var tilbøjelige til at se i alle Lærere, men at han tværtimod var en af vore mest uegennyttige og trofaste Venner. Og dette Venskab bestod sin Prøve gennem Aarene. Det mærkede vi, naar vi traf Lektor Morthorst igen, enten det nu var os, der aflagde et Besøg paa Skolen, eller ham, der var Gæst i Roskildenser-Samfundet, som han og hans Frue lige siden Stiftelsen har været Medlemmer af. Han huskede os, han fulgte os med levende Interesse paa vor Vej gennem Livet, og det var ham altid en Glæde at træffe en gammel Elev og med ham opfriske Minder fra Skoletiden. Derfor er der med Aarene kommet det hjertelige Forhold mellem Lektor Morthorst og os, som det ikke altid lykkedes ham at skabe i Skoletiden.

Fru Morthorst kendte jeg ikke meget til, da jeg gik i Skole. Hun underviste kun i de mindre Klasser, tog sig iøvrigt moderligt af vore Piger. Det er faktisk først i de senere Aar, jeg har lært hende at kende og faaet et lille Indtryk af, hvilken udmærket Støtte hun maa have været for sin Mand. Som Lektor Morthorst og hun troligt arbejdede Side om Side i Hjemmet og Skolen, fulgtes de nu troligt til Festerne i Roskildenser-Samfundet; man kunde ikke tænke sig, at den ene kom, og den anden udeblev. Og derfor falder det som noget ganske selvfølgeligt, at de nu ogsaa trækker sig tilbage samtidigt. De vil sikkert blive savnet paa Skolen. I Roskildenser-Samfundet haaber vi endnu længe at kunne møde dem og faa en hyggelig Passiar om de »gamle Dage«, der slet ikke synes saa fjerne, naar man staar overfor Lektor Morthorst.

Holger Rørdam.

Fra den gamle Gymnastiksal.

I Marts i Aar døde fhv. Gymnastiklærer *H. J. Hansen* uden forudgaaende Sygdom, 87 Aar gammel.

Den gamle Gymnastiksal — mere end spartansk, snarere barsk — renlivet Frederik den Sjette — ikke nogen rimelig Ramme om Børns Legemsøvelser — snarere et militært Exercenterhus fra Spidsrodstiden. Det barskt-militære blev understreget ved Opmarchen af Huggertter og »Hjælme« paa Væggen. Gennem Rækken af triste Nordvinduer sivede graaligt og dødt Lys; højt oppe paa Sydveggen sad der nogle smaa Fængselsluger, blindede af støvet, mat Glas.

Herinde blev der øvet det, man dengang kaldte for Gymnastik: nærmest en Blanding af Kraftpræstation og fri Idræt. Man tærskede Gulvet med Sjiptove, vred Armene af Led med Haandvægtene — uden Tanke paa Vejrtrækning, huggede løs paa hinanden iført de stinkende Flueskabe af »Hjælme«, Længdespring helt ud i det blaa og op over Hesten paa højeste Skamler, med alle Madrasser og en Støvle øverst paa Kransekagen.

Til Gymnastiksalens faste Inventar maatte man have Lov at henregne Kaptajn *A. F. H. Balsløv*. En Hædersmand af en gammel Officer, Veteran fra 48 og 64, som nu havde den triste Lod at være saakaldt Gymnastikinspektør, med de tidligere Underofficerer *N. C. Enevoldsen* og *H. J. Hansen* som udøvende Lærere. Kaptajn Balsløvs Rolle bestod i at sige »træd an« og »træd af«; Timen igennem stod han saa ret op og ned inde i Barren som i en Baas og læste »Flensborg Avis«; det gjorde han, om vi saa havde Gymnastik i første eller i sidste Time. Hvor maa det have været dræbende; men ogsaa han var vel under Pisken, man talte om hans brystsyge Døtre, der skulde være paa Kur i Udlandet.

Men saa var der Enevoldsen og Hansen. Den første tilstrækkelig selvbevidst og myndig til fuldt ud at hævde sig selv over for de forbandede Knægte; mulige Under-Komplekser var forlængst skudt i Baggrunden. Enevoldsen tog Drengene fra oven af og gjorde til deres Fryd Øvelserne saa akrobatagtige som muligt, syntes det var sjovt at svinge lidt med Spanskrøret og morede sig vist godt. Han gik i Drengene med Træsko paa.

Helt anderledes med Hansen. I deres naadeløse Vildmands-Hjerner opfattede Drengene Billedet af en stiltfærdig og korrekt, maaske lidt fortrykt og bekymret — men kedelig Mand. I sit smukke Blik kunde han have noget mærkeligt fjernt og resigneret, næsten træt. Ikke at der i mindste Maade var noget at sige ham paa; han var pligtopfyldende og dygtig, hensynsfuld og forsigtig. Men hvad rager det Drengene. Manden kom ikke i nærmere Forhold til Fyrene, ud over at de maaske respekterede ham. Det pinte ham, naar de dumvigtige Knægte saboterede Øvelserne; hvad de gjorde aabenlyst, naar det stak dem. Men det ytrede sig aldrig paa anden Maade end som et lidt mere resigneret Skær i de bekymrede Øjne. Om Drengene havde bemærket det, havde de givet Pokker deri. — Hvorfor tog han dog ikke Spanskrøret og slog fra sig i al Gemytlighed?

Nu bagefter er der nok nogle Stykker af os, som har forstaaet, at vi i *H. J. Hansen* — den tidligere Sergent i Livgarden, den dygtige Gymnastik- og Skrivelærer — havde mødt en ædel og fin Personlighed, et Menneske, som havde forstaaet Livets Kunst og fundet Tilfredshed og Fred i Sindet, en af dem, der ikke vilde trodse Livets Haardhed med egne Kræfter, men ydmygt bøjede sig og søgte Hjælpen uden for sig selv.

Ved en tilfældig Lejlighed har *H. J. Hansen* givet Essensen af sin Livsfilosofi og samtidig et Billede af sig selv. Den, der hørte Udtalelserne, noterede dem ned. De lød:

»Man skal være Gud taknemlig for det gode, man har, og aldrig klage eller knurre over det, man ikke har.« — — »Naar man er rask, tilfreds og glad, er man lykkelig, naar man er lykkelig, er man rig; det er ikke alle rige, der er lykkelige.«

Enkle og simple Ord, som maaske er sagt saa ofte før, men derfor ikke er mindre vise.

Gymnastiklærer Hansen blev, efter at have taget sin Afsked, boende i Roskilde. Paa Gaderne saa vi hans militært ranke Skikkelse og modtog hans venlige Hilsen; han ældedes ikke synligt, men saa stadigvæk ud som dengang i den gamle Gymnastiksal. De sidste Aar boede han i Charlottenlund, hvor han døde. Han ligger begravet paa den nye Kirkegaard i Roskilde. Her hviler ogsaa Gymnastiklærer Enevoldsen, der døde i 1927, 68 Aar gammel. Kaptajn Balsløv var allerede afgaaet ved Døden i 1904, 73 Aar gammel; han er begravet paa Graabrødre Kirkegaard; over hans Grav vajer til Stadighed Dannebrog som over de andre Krigergrave.

Arthur Fang.

Gymnastiklærer Hansen paa Marchtur med 2. Mellem 1912. I forresteRække er de to Drengene i Matrostøj Tandlæge *Børge Ingerslev* og Læge *Gunnar Ingerslev*, og Fyren i den lyse Bluse er Overkirurg Dr. med. *Hans Tønnesen*. Læge *Frantz Hanscke*, Taastrup, der har identificeret ovennævnte Personer, skriver i sit Brev til Redaktøren: »Åk ja, det var dengang vi »masserede« ud ad Frederiksborgvej og løb Væddeløb fra en Telefonpæl til den næste for 1 Øre, udsat af Hansen. Jeg kan se ham for mig staa og klappe forsigtigt i Hænderne, medens han opildnede os paa sit dejlige syngende Maal: løb, løb, løb«.

Erik Svarre

TIL
ERIK SVARRES
MINDE

Overlæge Dr. med. *G. V. Th. Borries* (St. 04) har sendt »Roars Kilde« nedenstaaende Mindeord om afdøde Redaktør *Erik Svarre*. Det er os en særlig Glæde at bringe Artiklen, fordi Erik Svarre stod blandt Indbyderne til Stiftelsen af et Roskildenser-Samfund, ligesom hans Arbejde for Understøttelsesfonden har haft stor Betydning.

Gamle Klassekammerater vil nikke genkendende til dette Billede af *Erik Svarre*, men fremmede vil maaske have svært ved at tro paa, at det forestiller en 15-aarig Skoleelev. Han var usædvanlig tidligt udviklet, aandeligt saavel som af Ydre. Hans kraftige Vækst, Bakkenbarterne og den mærkeligt dybe Stemme i Forbindelse med hans sikre, afrundede Optræden gjorde ham flere Aar ældre, og Indtrykket forstærkedes ved det faste, ligesom vurderende, en Smule tungsindige Blik bag de stærkt slebne Lorgnetglas. Paa de daglige Jernbanerejser fra Køge til Roskilde kunde man opleve, at ældre Politikere forestillede sig for ham for bedre at kunne drøfte Dagens Begivenheder, og saa gik Samtalen let, til vi naaede Roskilde, og Erik opdagede, at han ikke havde naaet at give sin latinske Grammatik den sidste Overhaling.

Derfor gik det heller ikke altid saa godt med de uregelmæssige Verber, og Klassekammeraterne mærkede af den Grund næppe, hvor overlegen han var os i Menneskekundskab og almen politisk og social Forstaaelse. Noget Skolelys eller Examensmenneske var Erik Svarre jo ikke trods sin originale Begavelse, eller maaske netop derfor. Udenadlæren af andre Menneskers Tanker var hans Natur imod. Han vilde forstaa, bedømme selv, ikke blot modtage Stof.

Det var dog ikke alene det Ydre, men ogsaa Karakteren, der gjorde,

at Erik Svarre syntes ældre end Kammeraterne, eller rettere: han var det. Han var ligesom sprunget et Par Aar af Barndommen over, og det er næppe for meget sagt, at han allerede dengang var en Personlighed. Hans aandelige Konstitution var forbavsende stærk, sund og ligevægtig. Hvor dybt han end grundede over de evigt krydsende Traade i Livets brogede Væv, gik de ikke i Haardknude for ham. Den Bonsens og Selvkontrol, som de fleste naar at udvikle i Livets Løb, var givet ham allerede i de unge Aar. »Komplexer« og »Hæmninger« var ham ukendte. Et overordentlig karakteristisk Træk var hans fuldkomne Mangel paa Respekt for Autoritet og Autoriteter og hans Trang til paa alle Omraader ved egne Overvejelser at danne sig en helt personlig Mening og at handle efter den.

Nogle Skoleminder dukker frem. Som andre Drengene morede vi os med at kælke ned ad de stejle Gader i Roskilde, indtil en Politibetjent en Dag lagde sig imellem. Erik Svarre, som havde hørt et og andet om uomtvistelige Menneskerettigheder til fri Færdsel paa offentlig Vej, mente, at der forelaa Myndighedsmisbrug, og begav sig straks i Spidsen for en lille Flok Latin-skoleelever op paa Raadhuset og begærede Foretræde hos Borgmesteren, en lille, venlig, hvidhaaret Herre, som gjorde Indtryk af at staa overfor et hidtil uoplevet Tilfælde, men hurtigt fattede sig og høfligt beklagede ikke at kunne give os Ret i, at Politiet havde overskredet sin Competence. Han var sikkert ene om at se det barokke i hele Optrinnet; ingen af os Skoledrengene havde andet Indtryk, end at det drejede sig om en værdig Konference mellem to jævnbyrdige Gentlemen.

En anden Dag mødte han med en Fandens Mælkebøtte i Knaphullet. »Den er jo køn,« sagde han leende. Det mærkelige var, at vi gav ham Ret og tillige følte, at det, som hos enhver anden vilde synes affekteret, hos ham virkede umiddelbart og ægte — et helt H. C. Andersensk Træk: den af alle forhaanede Proletarblomst, som en Ridder uden Frygt og Dadel en skønne Dag plukker og sætter i sit Skjold.

Erik Svarres bestemte Meninger og sikre Form var dog paa ingen Maade Udtryk for en tidligt stivnet Bedsteborgers Faldehøj til Ro i bekvemme Anskuelser. Ganske vist var den ydre Ro betinget af en indre Ligevægt, men denne var ustadig, alt andet end stivnet, og dækkede over et meget følsomt, næsten romantisk Sind, stærkt paavirkeligt af alt, som talte til Følelsen, Naturskønhed, Kunst og Poesi. Og var hans Anskuelser end nok saa bestemte, var han stedse beredt til at drøfte og revidere dem — mere end beredt endda; Diskussion var hans Fryd.

Men kunde Erik Svarre saaledes i Skoletiden forekomme mere voksen og moden end Kammeraterne, svandt denne Forskel i Studieaarene. Han syntes i Virkeligheden yngre som Student end som Skoleelev. Han nød det kammeratlige Samvær og ydede selv meget. En glimrende Kammerat var han, aldrig kedelig, umaadelig interesseret i snart alt og med stor Sans for Mennesker, altid parat til Diskussion ud paa de sene Nattetimer. Banal var

han mindst af alt, han var fjernt fra den Hostrupske Studentertype, var i det hele som andre særprægede Personligheder vanskelig at rubricere. Skønt hans Syn paa Samfund og Mennesker var præget af ægte Humanitet, fandt ingen paa at kalde ham Humanist; Nutids- og Fremtidsmand, som han var, maatte han føle klassisk Dannelse mere som en Hæmsko end som en Livsværdi. Han var jo heller ikke en Universitetstype; som akademisk Borger betragtet var han mere Borger end Akademiker, til Gengæld som Borger en af de bedste. Han viste dette allerede i Studentertiden; det var ham, som tog Initiativet til Oprettelse af Studenterraadet, hvilket nu mærkelig nok synes forglemt af de fleste.

Stilen er jo Manden, og Erik Svarre fik allerede i Studieaarene Lejlighed til at vise sin Stil i Diskussion og i Foredrag, ligesom han i sit senere offentlige Virke var højt vurderet saavel i Skrift som i Tale. Mon dog ikke hans Kammerater satte ham allerhøjest i Samtaler? Her som i andet var han helt sig selv, lignende ingen anden, og trods sin noget spekulative Natur virkede han paa ingen Maade fortænkt, men spillevende, som en Fisk i Vandet. Hans stærkt personligt prægede, herligt traditionsfri og ganske usnobbete Syn paa andres Færd var oplagt Stof til Diskussion. Ogsaa til Humor. Uden egentlig at være Humorist kunde han i faa, hastige, næsten Holbergske Strøg tegne det komiske ved Situationer og Mennesker, saa at man — enig med ham eller ej — maatte overgive sig. Det var dog maaske snarere Dickens end Holberg, han bragte i Erindring. Hans Blik for andres Ejendommeligheder var nok kritisk, ofte intuitivt skarpt, men altid forstaaende og medfølende, aldrig karikerende. Hans mærkelige Selvkontrol og Maadehold sporedes ogsaa her.

Da han havde taget sin juridiske Embedseksamen var vi alle enige om, at han i usædvanlig Grad var udrustet til sin Virksomhed som Journalist og Bladleder, skønt det stod os klart, at hvad Skole og Universitet havde lært ham, var det mindst vigtige. Han havde uddannet sig selv. Som Dreng gemte han sig bag sin Faders Skrivebord og lyttede spændt til Faderens lange Samtaler med andre Politikere. Gennem hele hans Liv stod Politik og socialt Virke som hans aandelige Bomærke.

Uden at være søgt kunde man betegne ham som en typisk Venstrenatur, ogsaa psykologisk set. Hans store Evne til at komme i Kontakt med alle, i Forbindelse med det retliniede, der var ved Erik Svarre, indgød en mærkelig Tryghed og Tillid. Ingen af hans Klassekammerater nød fra alle Sider saa ubetinget Sympati og Respekt, selv blandt dem, der i Anskuelse stod ham fjernt. Han var noget af en Førernatur og havde sikkert større Indflydelse paa Kammeraterne og paa hele Aanden i Skolen, end vi dengang forstod. Mon nogen af Lærerne gjorde sig klart, at Skolen her stod en Smule i Gæld til Erik Svarre? Næppe. Men alle Kammeraterne fra Skole, Studenteraar og fra Roskildenser-Samfundet føler, hvad de har at takke ham for og bevarer hans Minde i Taknemmelighed.

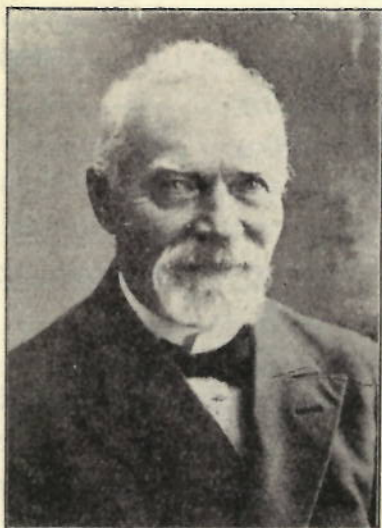
G. V. Th. Borries.

Lektor Rathsach er død.

Den 24. Oktober i Aar døde Lektor *Emil Rathsach* efter lang Tids Sygdom. Han havde glædet sig til sin 75-Aars Fødselsdag den 5. November, men han skulde ikke faa Lov at opleve den. Efter sin Afgang i 1939 blev han boende i sin Lejlighed i Bondetinget og havde den Lykke, at Skolen fandt Anvendelse for hans usvækkede Arbejdskraft som Vikar, lige til Sygdommen afbrød hans 40-aarige Lærergerning ved Roskilde Katedralskole, den Skole han elskede af hele sit Hjerte. Ved en Roskildenserfest karakteriserede engang Direktør *Sprechler* Lektor Rathsach som vores Skoles Mr. Chips. Det var han; uforglemmelig for os alle.

Det bekymrede ham, at det efterhaanden kneb for ham at genkende sine gamle Elever, men vi takker ham for, at det ikke forhindrede ham i at møde, omtrent hver Gang Roskildenser-Samfundet kaldte. Det er vort Haab, at han ved disse Lejligheder har følt den Bølge af Venskab og Kærlighed, der slog ham i Møde fra alle os, hans gamle Elever, saa vi paa den Maade fik sagt ham Tak for alt, hvad han i Skoleaarene gav os og betød for os.

To af Lektor Rathsachs gamle Elever, Studenter fra 1917, Læge *Frantz Hancke*, Taastrup, og Overkirurg, Dr. med. *Hans Tønnesen*, Næstved, giver i det følgende hver sin Karakteristik af Lektor Rathsachs uforglemmelige, fine og rige Personlighed.

Efter mange Aars Forløb gensaa jeg Lektor *Rathsach* paa hans 70 Aars Fødselsdag. Jeg stod nogen Tid udenfor en Klasse, hvor han underviste. Det var som i gamle Dage. Den samme Stemmeføring, uforandret af Aarene, den samme Vitalitet, den samme Given sig hen i Undervisningen. Timen var forbi, ud kom Lektor *Rathsach*, mere graanet, men hurtig, rank og spændstig, ogsaa af Ydre, kun lidt forandret.

Gensynet blev en Oplevelse. Det blev for os, der i en dybtfølt Trang til at sige ham Tak var rejst til vor gamle Skole, en Bekræftelse paa, at Billedet i vor Erindring af denne gode Mand ikke var fortegnet, men at Vurderingen af ham, som Aarene var gaaet, var blevet mere fuldkommen og rigtig.

Det var ikke blot for at takke ham for det Engelsk, han havde lært os, vi var kommet; det kunde ingen have gjort bedre, men andre maaske ligesaa godt, men mest for at sige ham Tak for det, han rent menneskeligt havde betydet for os.

Hans Færd iblandt os var præget af Retfærd og Godhed, Egenskaber, der avledes og næredes af hans Sinds Renhed og ægte Fromhed. Hvor saadanne Egenskaber parres med Tankens Klarhed og pædagogisk Dygtighed, nærmer man sig Idealet af en Lærer.

Mandighed, man fristes til at bruge Ordet Ridderlighed, udmærkede hans Person.

Han forstod den ungdommelige Blufærdighed saa godt, at han aldrig brugte store Ord. Han virkede saa helt ved Eksemplets Magt, og jeg ved, vi er mange, som føler det som en varig Berigelse at have kendt denne Mand.

Sidst jeg mødte Lektor Rathsach var han legemlig præget af Sygdom og Alder; men hans Sind var uforandret friskt og modtageligt.

Jeg har erfaret, at det sidste Aar har været meget svært for ham paa Grund af Sygdom, saa vi har Lov at tro, at Døden er kommet som en Befrielse.

Det er vemodigt ikke igen at skulle møde Lektor Rathsach; men med Taknemmelighed vil vi bevare og værne Mindet om ham i vore Sind.

Frantz Hancke.

Det tynder ud i den gamle Generation af dannede Mennesker. Dygtige Specialister har vi nok af. Det synes, som om det menneskelige Samfund nu lægger Vægt paa at incorporere den enkelte i en kollektivistisk Enhed. Den fritstaaende Individualisme, med Hovedet i det moderne Samfund og Fødderne plantet paa den klassiske Kulturs Grundlag, bliver sjældnere og sjældnere, ligesom de store, fritstaaende Træer med de stærke Stammer og de harmonisk kuplede Kroner.

En saadan Individualist var *Emil Rathsach*. I saa høj Grad var hans personlige Ridderlighed og hans organiske Hæderlighed Natur og Sandhed for ham, at han ikke noget Øjeblik følte sig personlig rystet, hverken i

Aarene 1914—18 eller fra 39 og til nu, hvor hele vor Kultur og vort Livsgrundlag gennemløber en revolutionerende Krise. Det maa være Arbejdet med Børnene og de ufordærvede unge Sind, der har givet ham den Livsbekræftelse, som gjorde, at han lige til det sidste ubrudt var sig selv. Vi, der nød godt af hans Undervisning, mens han var i sine blomstrende Manddomsaar, og som nu selv har prøvet det daglige Arbejdes Lykke og Beskæthed, kan til fulde forstaa, hvilken sjælden og lykkelig Forening af Disciplin, Alvor og Humor, der prægede Emil Rathsachs daglige Gerning. Naiv kunde man synes, han var, somme Tider. Men det var forkert. Det, der kunde tydes som Naivitet, var i Virkeligheden karaktermæssig Sundhed; og den Selvironi, som han igennem Aarene mere og mere lod skinne igennem, røbede en humorfyldt Reflexion og Selvkritik, som lod én forstaa, hvor menneskeligt rummeligt og fordomsfrit hans Sind var.

Han havde mytedannende Evne. Gang paa Gang, naar gamle Roskildensere mødes, og Talen falder paa Skolen, er Anekdoter om denne vor kære, gamle Lærer oplivende og fornøjelige Træk. I ingen af disse Historier findes blot Antydning af Bitterhed eller Ressentiment.

Maa jeg fortælle en Erindring: Efter en Tegnetime havde Drengene i en Gymnasielasse spændt Sytraad ud mellem alle Skolebordene, og i den første Del af Timen spillede vi i alle Tonearter paa de udspændte Sytraade. Rathsach afbrød Undervisningen og holdt følgende lille speech til Klassen: »Der sidder én og laver en Lyd. Pause. Jeg tror ikke, han gør det for at drille eller af ond Vilje. Pause. Naar han gør det næste Gang, vil han saa ikke være saa venlig at gribe sig selv i det. Pause. Og holde op.«

Efter et lille Øjeblik hørtes et stille »Ding« — og saa var det Slut. Rathsach havde sejret og faaet sin Kvittering. Dette er Humor i et Klasseværelse.

Emil Rathsachs Hovedfag og store Kærlighed var engelsk Litteratur og Kultur; og den Indførelse i angelsaksisk Karakter, Sprog og Tænkesæt, som han var Mester for, har bundfældet sig dybt hos mange af os og har sikkert haft stor Betydning, navnlig i Tider som disse.

Ved Roskildenserfesten i Fjor hilste de fleste af os paa ham for sidste Gang; han var da ganske sig selv og lykkelig over atter at undervise.

Naar engang, om kort eller maaske meget længe, vor Kultur atter genopstaar, vil de Idealer, som var Livet for Emil Rathsach, atter være en Livsnødvendighed. Held da den Skole eller Virksomhed, hvor Mænd af hans Støbning udfører deres Gerning.

I Taknemmelighed hædrer vi hans Minde!

Hans Tønnesen.

Omkring Skolen.

Hundredaarsdagen for Indvielsen af Hovedbygningen ud mod Domkirkepladsen 21. December fejredes ved Juleafslutningen i Festsalen. Af Pladshensyn var kun faa Gæster indbudt: Skolens Eforer, Skolenævnet, Domprovsten og som Repræsentant for Roskildenser-Samfundet »Roars Kilde«s Redaktør.

Efter en Julesalme talte Rektor:

— 100-Aars Jubilæum for en Bygning er i og for sig ikke noget at feste for, udtalte Rektor bl. a. Men vi vil markere Dagen ved at mindes de Lærere, som siden 1842 har øvet deres ansvarsfulde Gerning her. Vi vil mindes alle dem udenfor Kredsen, der har givet Skolen saa gode Arbejdsvilkaar som muligt, og mindes de mange Elever, der er gaaet ud herfra, deriblandt Navne indenfor Videnskab, Digtning og Politik. Vi takker dem, der i Dag staar i Samarbejdet med os og støtter os i vor Gerning, for at vi kan fortsætte Arbejdet efter vore Evner, først og fremmest Hjemmene. Rektor skildrede Skolens skiftende Formaal under skiftende Forhold. — Skolen har en 900-aarig Tradition bag sig, og den forpligter Elever og Lærere; vi ser tilbage over Navne i Skolens Historie, der ogsaa har faaet Plads i Danmarks Historie, og de skal ikke blive glemt — vi søger at give Udtryk for det paa vor Maade, i vore Mindegange. — Rektor *Lauritsen* mindedes særlig Rektor *Bloch*, under hvem Bygningen indviedes. Han skaffede i 1817 Skolen dens Titel af Katedralskole og dermed følgende Rettigheder tilbage og tog Standpunkt i Tidens pædagogiske Strid ved at forstaa Sprogfagenes Betydning for den almindelige Dannelse. Med Tiden groede Virkeliggørelsen af den frie Oplysning op som Modsætning til den sorte Skoles Bogkundskaab.

Et Forhold af væsentlig Betydning for Skolen er dens Beliggenhed; paa ganske enestaaende Maade er Skolen bevaret paa sin oprindelige Plads og i sin Tilknytning til Domkirken og de historiske Steder omkring den. Her er noget, der har Krav paa Opmærksomhed udover mindrevægtige Hensyn; Skolen er i denne Henseende et enestaaende, nationalt, dansk Mindesmærke. Det er rimeligt, at vi i Dag, hvor Skoler ofte flyttes, mærker os dette. Rektor gik ind paa en nærmere Redegørelse for Undervisningens Maal og Midler og Betydningen af Lærerens Personlighed. Henvendt til Skolens Elever citerede Rektor Verset, der slutter: »— det er eders Kald at skrive smukt den Saga, som endnu vorde skal«. Og Rektor sluttede med Ønsket om, at Skolen maa bevares i sin rige Tradition.

Derefter talte Biskop *Axel Rosendal*. Biskoppen mindede om Forbindelsen mellem de to Genboer, Domkirken og Skolen. De staar som Sandhedens Riddervagt paa hver sin Side af Gaden og kalder hver af os, som er i deres Tjeneste, til at tage vor Vagttørn. Skolen og Kirken nærmer sig Sandheden hver paa sin Maade, Skolen paa en stridende og lidende Maade, Kirken tilbedende og lovsyngende. Med Ønsket om at alle gode Kræfter maa forenes for en Ungdom, der vil staa Vagt om Sandheden og saaledes blive skikkert til at bære vort Land ind i den nye Dag, der vil komme, sluttede Biskoppen med at lyse Velsignelsen over Skolens Elever og Lærer.

Højtideligheden sluttede med Korsang under Ledelse af Frk. *Moes*.

Blandt de mange Hilsener var følgende Telegram fra Roskildenser-Samfundet: Vi hilser og hylder vor gamle Skole og mindes de Mænd, der skabte Skolen i dens nuværende Skikkelse og pietetsfuldt bevarede denne gennem 100 Aar.

Om Aftenen mødtes Skolens snævre Kreds til en Festlighed paa Skolen.

1. Maj indstiftedes i Aar som en *Dronning Margrethe-Dag* i Erindring om den store Dronnings historiske Indsats og hendes Stilling til Roskilde By og Skole. Rektor samlede Eleverne i Festsalen om Formiddagen og fortalte om Dronning Margrethes store Egenskaber: Taalmod (den højeste Form for Mod), sejt Udholdenhed, Evne til at bøje af og vente til bedre Tider, Fasthed og Mildhed, Virkelighedssans, Evne til at vinde de bedste Mænd, uden Hadefuldhed eller Hævn-gerrighed, men fredsstiftende, bevarende sin Kvindelighed og Fromhed til det sidste. Den 11. Juni stiftede hendes Fader i Roskilde Domkirke en Sjælemesse for sin eneste Søn og ved den Lejlighed skulde der fordeles 100 Brød, 1 Skinke og 1 Tønde Øl til de fattige. 30 Aar senere stiftede Dronning Margrethe et nyt Alter til Sjælemesse for sine Forældre, og hun bestemmer, at paa Stiftelsesdagen, nævnte 11. Juni, skal de fattige Peblinge have 1 Tønde Øl, 100 Brød og Mad dertil, og saa skal Skolens Elever have en Fridag. Rektor sluttede: Da Stiftelsesdagen ligger i Sommerferien, er Rektor og Lærerkollegiet blevet enige om at vælge 1. Maj til vor Dronning Margrethe-Dag, fordi det med Sikkerhed vides, at den Dag har Dronning Margrethe været her i Roskilde til Sjælemesse. Vi vilde gerne servere Øl, Brød og Skinke, men Rationeringen forhindrer det (Tanken er dog ikke opgivet), vi vilde gerne i Skoven, men kan ikke faa Transportmidler, men een Ting kan vi: Vi kan give fri Resten af Dagen.

»Roars Kilde«s Redaktør, som Rektor venligst havde indbudt, evner ikke at give Udtryk for den Begejstring, som Rektors afsluttende Bemærkning vakte blandt Eleverne.

Ribe og Roskilde Skoler er geraadet i svar Strid, om hvem af dem der er den ældste. Ripenser-Samfundet forbereder en Bog om Ribe Katedralskole i Anledning af dens 800 Aars Jubilæum 1945 og har overfor Offentligheden kaldt den Landets ældste Skole. Herimod har Roskildenser-Samfundet protesteret og hævdet, at Roskilde Skole maa være ældre, fordi den maa paaregnes at være oprettet samtidig med Bispedømmet omkring 1020. »Vi er nu saa beskedne,« svarer Ribe, »og holder os til Realiteterne. Vi ved, at i 1145 udstedte Biskop *Helias* et Dokument, hvorved han indstiftede Ribe Domkapitel og overlod til Kannikerne at ordne Skolen. Hvad Bispedømmet angaar, er Ribes ældst, nemlig fra ca. 948.« »Ja, men læg Mærke til,« bemærker hertil Roskilde, »at Skolen først følger med Domkapitlet eller Kannikesamfundet, og et saadant kan dateres længere tilbage i Roskilde end i Ribe. Indmuret i Roskilde Domkirkes Sakristi sidder Danmarks ældste Mindetavle, opsat 11. November 1128 for *Helge*, Kong *Niels'* »Raad«. Her optræder Kannikerne under eet, og i den ældste Danmarkshistorie, Roskildekroniken, fra omkring 1140, omtales, at Biskop *Svend Norbagge*, der døde 1088, forøgede Kannikernes Antal til 15, altsaa maa der have været et vist Antal før. Hvad den ældst kendte Rektor angaar, har Roskilde ogsaa ham, nemlig Rektor *Arnfast* 1158, der nævnes af *Saxo*, medens Ribes »ældste« Rektor, *Bonifacius*, først kendes under Biskop *Helias'* Efterfølger efter 1162.«

Ripenser-Samfundets Formand, Overlæge *Knud Fogh*, meddeler i Dagspressen 28. 12. 42, at Ribes Syn paa Sagen nærmere vil blive uddybet i Bogen, der skrives af Arkivar Dr. *Bjørn Kornerup*, og som nævnt skal udkomme i 1945. »Saa kan vi tale om det igen,« skriver Overlæge Fogh og slutter med en kammeratlig Hilsen til Roskildenserne.

Og den kammeratlige Hilsen gengælder vi, hvad Resultat Dr. Kornerup end maatte komme til, idet vi samtidig glæder os over det nære Familieskab, vi i disse Aar har med Ribe, fordi Ribes Rektor er Student fra Roskilde Skole og Roskildes Rektor Student fra Ribe Skole.

Dette Billede forestiller Roskilde Katedralskoles ærværdige Lærerkollegium for 80 Aar siden. Personerne er fra venstre siddende: Overlærer *Broager*, Kantor *Hartmann*, Overlærer *Hundrup*, Overlærer *Flemmer* og Adjunkt *M. Hansen*; staaende: Adjunkterne *Dohn*, *Fritzsche*, *Scharling*, *Chr. Hansen* og *Thomsen* samt Maler *Møller*. Billedet blev taget i Anledning af Rektor *Elberlings* Afgang 1863 og skænket ham, indklæbet i et meget smukt Bind sammen med Klassebilleder af samtlige Skolens Elever, som Afskedsgave. Bogen findes i Skolens Bibliotek. Lektor *Skov*, der er Skolens Bibliotekar, har venligst givet »Roars Kilde« Tilladelse til at reproducere det morsomme gamle Billede.

★

Tennisbanen er blevet omdannet til Haandboldbane, der skønnes mere nyttig nu, da Undervisningsministeren har meddelt Skolen, at Planen om en Idrætsplads i Provstevænget maa opgives.

★

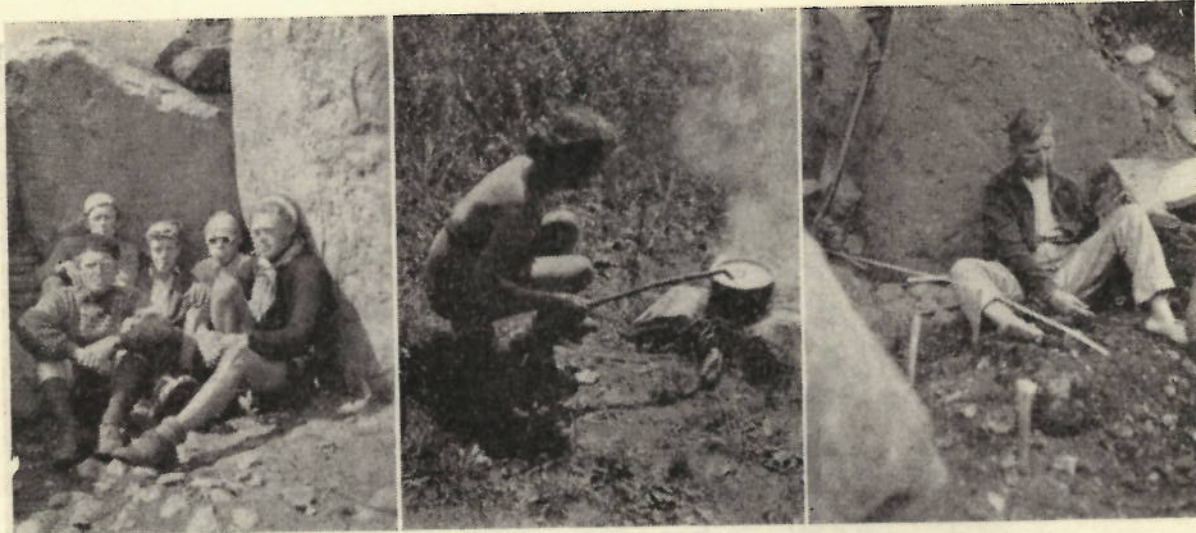
Formanden og Næstformanden for Roskildenser-Samfundet har efter Anmodning fra Skolen givet Tilladelse til Ophængning af Fotografier af dem udfør Roskildenser-Samfundets Mindetavle. Billederne vil faa samme Format og Udstyr som de øvrige Billeder paa denne Gang.

★

En Del af 25-Aars Studenter-Jubilarerne mødtes 4. Juli paa Skolen og fik under en lille Festlighed i Salen af Rektor overrakt Skolens heraldiske Emblem.

★

Paa Initiativ af Adjunkt *Sv. Johannsen* har Skolen ladet fremstille et Idrætsmærke, der kan erhverves af Skolens dygtigste Idrætsfolk.

Ovenstaaende Billedrække forestiller ikke: 1) En Røverbande i en øde Bjergegn i Thibet, 2) En smuk Præstinde ved Offerbaalet, 3) En ussel, krumsluttet Fange, men er Fotografier fra Udgravningen af Jættestuen i Græse, der som omtalt i »Roars Kilde« 1942 med Nationalmuseets Tilladelse foretages af Gymnasieelever fra Roskilde Katedralskole under Ledelse af Museumssekretær, Adjunkt *Christiansen*, Adjunkt *Johannsen* og Lektor *Werner*. Sidste Sommer udgravedes et nordre Kammer, i Aar et søndre, og begge Udgravninger gav udmærkede Fund. De rigtige Billedtekster bliver herefter: 1) En Cigaretpause med Adjunkt *Johannsen*, 2) En kvindelig Gymnasiast ved Madgryden, 3) Lektor *Werner* i Færd med at fremdrage en skrøbelig Oldsag.

★

Sparekassen for Roskilde By og Omegn har skænket Skolen en stilfuld Vandrepokal i Sølv. Pokalen har faaet Navnet Helge-Pokalen som Pendant til den af Direktør *Sprechler* skænkede Hroar-Pokal.

★

Rektors Efterlysning i sidste »Roars Kilde« efter Forfatteren til vor gamle Translokationssang: »Hvor Issefjordens Bølger« har baaret Frugt. Forfatteren meddeles at være Adjunkt *Rudolph Bay*, som vor Næstformand, Lensgreve *Ahlefeldt Laurvig*, skildrer i en Artikel andetsteds i Bladet. Vi husker allesammen Linjerne: »I Roskild' præker Stene om Fortids Daad og Drøm, og stadig rinder Mindets sørgmodig rige Strøm«. Ikke sandt.

★

Til Minde om afdøde Læge *Kai Hellborn* har Rektor paa Skolens Vegne modtaget en Gave paa 2000 Kroner at anvende efter bedste Skøn. Giveren ønsker ikke sit Navn nævnt.

★

Skolen har igen faaet et Blad, kaldet »Quid Novi«, der skal udkomme een Gang maanedligt og er særdeles nydeligt i Udstyr. Foreløbig har to Numre set Dagens Lys under Redaktion af *Helge Andersen* og *Troels Munk* med *Hans Erik Sørensen* som Annoncechef, og særlig sidstnævnte gør sine Sager godt. Man ser meget gerne gamle Elever som Annoncører eller Abonnenter. Et Aars Abonnement koster Kr. 3.50 og kan tegnes hos Annoncechefen (Telefon Roskilde 760).

Skikken med at lege Fastelavn paa den sidste Skoledag vinder for hvert Aar mere og mere Terræn. Her ser man Skolens mægtige Afgangshold 1943 (57 Studenter og 44 Realister) afslutte de mange Aars Skolegang med Pjank i Skolegaarden den sidste Dag. Medens Pigerne har bundet store Sløjfer i Haaret og medbragt Løbehjul og Dukkevogn, lufter Drengene Fars høje Hat. Kære unge Kammerater! Hold nu Forbindelsen vedlige indbyrdes og med jeres gamle Skole og lad det ske gennem Roskildenser-Samfundet. Dette Nummer af »Roars Kilde« faar I ikke for jeres kønne Øjnes Skyld, men for at I skal benytte vedlagte Indbetalingskort til Indmeldelse, der virkelig kun koster 2 Kroner om Aaret, indtil I fylder 25 Aar.

Traditionen tro nævner vi Dimittendernes Navne:

Studentereksamen.

Den nysproglige Linje: III ns.

Jytte Aasmul, Jørgen Mørk Andersen, Gunver Brix, Rolf Dahl, Margrethe Funder, Asger Hansen, Bodil Hansen, Svend Hansen, Estrid Bruun Jørgensen, Helge Kroon, Kaj Torben Lauritsen, Kirsten Ledel, Aase Madsen, Jørgen Musaeus, Hans O. Smidt Nielsen, Poul Brink Nielsen, Merete Nobel, Bent Nørregaard, Ingrid Pedersen, Svend Svendsen.

Ellen Bang, Else Henriksen, Grethe Lindschouw Jensen, Inger Jensen, Käthe Jensen, Kate Steinhausen Larsen, Inger Løvholm, Birgit Müller Rosbjerg, Grete Skou, Margr. Risbjerg Thomsen.

Den matem.-naturv. Linje: III mn.

Preben Knudsen Christensen, Ralph Owen Hansen, Thøger Harder, Ib Henriksen, Hans Alfred Holme, Erik Stenberg Knudsen, Poul Buur Larsen, Lars-Stig Larsen, Poul Lau-Jensen, Helge Thomsen.

Egon Andersen, Britta Christiansen, Hans Chr. Christiansen, Hans Aksel Christoffersen, Else Deichmann, Arne Galatius, Grethe Guhle, Vagn Haarsted, Ole Højrup, Frede Jacobsen, Karen Kramshøj Larsen, Gerda Nøhr, Børge Pedersen, Helene Ravn, Else Terp-Lassen, Daniel Ulrich Thomsen, Leif Wittmaack.

Realeksamen.

Helge Arvesen, Henrik Bang, Anette Brødsgaard, Carl Johan Christoffersen, Erna Fog Frederiksen, Flemming Hansen, Jørgen Alfred Hansen, Inge Hedegaard, Jutta Jarle, Asger Bruun Jørgensen, Bente Kruse, Eva Larsen, Poul Erik Leisner, Ib Mogens Mathiasen, Bente Marie Møller, Ernst V. Nielsen, Bent Nyegaard, Gerda Traugott Olsen, Lilli Olsen, Poul Larsen Petersen, Børge Poulsen, Elise Raaby, Bjarne Sørensen.

Hans Helmer Andersen, Poul Andersen, Vagn Christensen, Ingrid Fuglsang, Inga Hagelskjær, Arne Jensen, Ellen Margr. Kjærbye Herum, Erik Jensen, Frede Jensen, Sigvald Jensen, Elita Lund Jørgensen, Grethe Jørgensen, Ester Larsen, Karen Elise Larsen, Lissa Henchel Larsen, Ruth Larsen, Anne-Lis Pedersen, Gerhard Pedersen, Børge Pilegaard, Bent Rykow, Else Marie Sørensen.

★

Thøger Harder, III mn., blev tildelt Lensgreve Ahlefeldt Laurvigs Legat (100 Kr.) og Jørgen Alfred Hansen, R., fik Roskildenser-Samfundets Legat (100 Kr.). Desuden fik 7 Studenter og 3 Realister Roskildenser-Samfundets Flidspræmie i Gymnastik.

★

Fra en af Aarets Dimittender, Hans Christiansen, har Skolen modtaget et Skjold med en fint udført Gengivelse i smukke Farver af Skolens Emblem. Skjoldet er blevet ophængt udfor Elevopgangen.

★

Det nye Skoleaar begyndte 16. August med 417 Elever. I første Gymnasielasse optoges 75 Elever. Der ansattes 3 nye Lærerkrafter: Frk. Gerda Mørup-Petersen, Frk. Ingrid Løkkegaard og Hr. Mosby, den sidste som Vikar for Universitetsadjunkt H. M. Sørensen.

Aarets Jubilarer.

Ved Redaktør, cand. mag. Povl Engelstoff.

50-Aars Jubilarer.

Studenterne fra 1893.

Bang, Immanuel, Kontorchef i Landsoverskatteraadet, død 13. Decbr. 1924 paa Frbg.
Christensen, P. V., Overingeniør i K. T. A. S., Christiansholms Parkvej 8, Klampenborg.
la Cour, Niels Georg Dornonville de, Maskiningeniør ved Atlas, død 21. Novbr. 1940 i København.
Hansen, A. Fabricius, Politidirektør i København, død 6. April 1935.
Hansen, C. Dindler, Ritmester, Nøjsomhedsvej 16, Ø.
Jensen, J. A., Sognepræst, Gerlev, Jylland.
Løytved, Einar, fhv. Graver ved Roskilde Domkirke, Pax, Falsled pr. Stensgaard.
Müller, Viggo, Læge, Køge, død 16. August 1939.
Pedersen, Morten, nu: *Porsild*, mag. sc., Den danske arktiske Station, Disko, Grønland.
Petri, Knud, Dommer, Kalundborg.

Realisterne fra 1893.

Bang, Niels Joh., Skovrider, Marselisborg, Aarhus.
Hansen, V. K., fhv. Overkontrollør ved Post- og Telegrafvæsenet, Frederikkevej 21, Hell.
Jørgensen, Carl, Tandlæge, Palægade 4, K.
Jørgensen, O. V., Ingeniør, Villa Pax, Himmelev pr. Roskilde.
Kjellerup, Kaj, Hovedkasserer i Sparekassen for Kbh. og Omegn, død 12. Marts 1940 paa Frederiksberg.
Müller, Aage, Købmand, Allehelgensgade 8, Roskilde.
Petersen, A. G., Navneforandring til *Varder*, Trafikkontrollør i Hillerød, død 20. Juni 1930.
Svalmstrup, R. W., pens. Lærer, Herlufsholmvej 24, Næstved.
Weber, Th., Sagfører, Haslev.

Dimittender af 4. studerende Klasse 1893.

Bentzen, O. G. E., Forpagter paa Asserstrup ved Nakskov, død 31. August 1926.
Sylow, N. F. H., Generalintendant, Falkonerallé 1, F.
Tutein, H. H., Postmand i Chicago, død Febr. 1938.

40-Aars Jubilarer.

Studenterne fra 1903.

Albrechtsen, Jens, Overretssagfører, Stevnsgade 37, N.
Bigler, Johanne, fhv. Lærerinde, Webersgade 8, Ø.
Conradsen, Kai, Overretssagfører i Roskilde, død 1. Oktober 1932.
Hertel, Ahrent, Grosserer, Hans Hornemanns Vej 7, Næstved.
Nielsen, C. A. Westring, Ingeniør ved Statsbanerne, Nitivej 15, F.
Poulsen, Axel, Læge i København, død 28. September 1938.

Aarets Jubilarer.

Ved Redaktør, cand. mag. Povl Engelstoff.

50-Aars Jubilarer.

Studenterne fra 1893.

Bang, Immanuel, Kontorchef i Landsoverskatteraadet, død 13. Decbr. 1924 paa Frbg.
Christensen, P. V., Overingeniør i K. T. A. S., Christiansholms Parkvej 8, Klampenborg.
la Cour, Niels Georg Dornonville de, Maskiningeniør ved Atlas, død 21. Novbr. 1940 i København.
Hansen, A. Fabricius, Politidirektør i København, død 6. April 1935.
Hansen, C. Dindler, Ritmester, Nøjsomhedsvej 16, Ø.
Jensen, J. A., Sognepræst, Gerlev, Jylland.
Løytved, Einar, fhv. Graver ved Roskilde Domkirke, Pax, Falsled pr. Stensgaard.
Müller, Viggo, Læge, Køge, død 16. August 1939.
Pedersen, Morten, nu: *Porsild*, mag. sc., Den danske arktiske Station, Disko, Grønland.
Petri, Knud, Dommer, Kalundborg.

Realisterne fra 1893.

Bang, Niels Joh., Skovrider, Marselisborg, Aarhus.
Hansen, V. K., fhv. Overkontrollør ved Post- og Telegrafvæsenet, Frederikkevej 21, Hell.
Jørgensen, Carl, Tandlæge, Palægade 4, K.
Jørgensen, O. V., Ingeniør, Villa Pax, Himmelev pr. Roskilde.
Kjellerup, Kaj, Hovedkasserer i Sparekassen for Kbh. og Omegn, død 12. Marts 1940 paa Frederiksberg.
Müller, Aage, Købmand, Allehelgensgade 8, Roskilde.
Petersen, A. G., Navneforandring til *Varder*, Trafikkontrollør i Hillerød, død 20. Juni 1930.
Svalmstrup, R. W., pens. Lærer, Herlufsholmvej 24, Næstved.
Weber, Th., Sagfører, Haslev.

Dimittender af 4. studerende Klasse 1893.

Bentzen, O. G. E., Forpagter paa Asserstrup ved Nakskov, død 31. August 1926.
Sylow, N. F. H., Generalintendant, Falkonerallé 1, F.
Tutein, H. H., Postmand i Chicago, død Febr. 1938.

40-Aars Jubilarer.

Studenterne fra 1903.

Albrechtsen, Jens, Overretssagfører, Stevnsgade 37, N.
Bigler, Johanne, fhv. Lærerinde, Webersgade 8, Ø.
Conradsen, Kai, Overretssagfører i Roskilde, død 1. Oktober 1932.
Hertel, Ahrent, Grosserer, Hans Hornemanns Vej 7, Næstved.
Nielsen, C. A. Westring, Ingeniør ved Statsbanerne, Nitivej 15, F.
Poulsen, Axel, Læge i København, død 28. September 1938.

Realisterne fra 1903.

Raun-Byberg, J. O., Apoteker i Gesten, død 9. Oktober 1942.

Christiansen, Vilh., Kontorbestyrer i Den sjællandske Bondestands Sparekasse, Kildebakken, Frederiksborgvej, Himmelev, Roskilde.

Realisterne 1903 (Fotografi fra 4. Klasse).

Bageste Række fra venstre: Nr. 2, Winther; Nr. 3, Christiansen; Nr. 4, Georg Pedersen; Nr. 6, Severin. Mellemste Række: Nr. 2, Raun-Byberg; Nr. 5, Magnus Petersen. Forreste Række: Nr. 2, C. G. Sørensen.

Otto, Severin, Lærer, Gyrstinge pr. Ringsted.

Pedersen, Georg, nu: *Hasholt*, Dyrlæge, Solrød pr. Havdrup.

Petersen, Magnus, Navneforandring til *Dyrbo*, Postassistent i København, død 8. Juni 1940 i Gentoft.

Rasmussen, Aage, Handskefabrikant, Biens Allé 8, S.

Sørensen, C. G., Kommunebogholder, Borediget 47, Roskilde.

Winther, Poul, Tobaksfabrikant, Roskilde, død 19. December 1940.

Dimittender af 4. studerende Klasse 1903.

Uldall, A., Ingeniør hos Burmeister & Wain, død 31. December 1926.

Vedel, P. S., Dyrlæge, Eslöv, Skaane.

25-Aars Jubilarer.

Studerterne fra 1918, nysproglige.

Abitz, Elisabeth, gift med Lektor E. V. Krag, Sønderborg.

Buch, Margrethe, Rektor, Nyborg.

Hansen, Inger Johanne, gift med Sognepræst Joh. Nielsen, Skodborg.

Harrekilde, Arne, Fuldmægtig ved De danske Spritfabrikker, Herluf Trollesgade 23, K.

Hartmann, Hjørdis, gift med Dyrlæge Allan Smith, London.
Henningsen, Clara, exam. pharm., videnskabelig Medhjælper ved Statens Serum Institut, Amagerfælledvej 41, S.
Kiellerup, Elna, gift med Byretsdommer Jacobi, Klöckersvej 11, Gentofte.
Kornerup, Aage Bülow, Kontorchef hos Joh. Frimodt, Grønnevej 44, Virum pr. Holte.
Lund, Aage, Læge, Valby Langgade 73, Valby.
Lund-Andersen, Hjalmar, Landsretssagfører, Rømersgade 5, K.
Petersen, Gurli Wandel, gift med Bankdirektør Foekens, Java.
Petersen, Peter, Dyrlæge, Landet pr. Svendborg.
Ramm, Aase, gift med Vekselerer v. Benzon, Heslegaardsvej 1, Hellerup.
v. Sperling, Gerda, Adjunkt ved Nørre Gymnasium, København, død 3. Marts 1943 paa Frederiksberg.
Sørensen, Henning Lund, Sognepræst i Asfærg pr. Faarup.

Studenterne fra 1918, matematiske.

Götzsche, Einer, Bibliotekar i Rønne.
Jensen, Aksel Herløv, Kontorchef ved Gasværkernes Ingeniørkontor, Grønnevej 34, Virum pr. Holte.
Jørgensen, Folmer, Civilingeniør, Kratvænget 17, Charlottenlund.
Olsen, Frederik, Driftsbestyrer ved Papirfabrikken, Silkeborg.
Pedersen, P. K., Driftsingeniør ved Frbg. Kommunes Vejvæsen, C. N. Petersensvej 22, F.
Rathsach, Charlotte, Biblioteksassistent, Flinterenden 7, S.
Sørensen, Alfred, Entreprenør, Sønderdalen 20, Søborg.

Realisterne fra 1918.

Boserup, Eggert, Valdbygaard pr. Slagelse.
Grøndahl, Else, Kontorfuldmægtig ved Sjællands Stiftskassererkontor, Blegdamsvej 6, N.
Holst, Niels Jacob, Proprietær, Købelevgaard pr. Købelev.
Jensen, Ejnar, Fuldmægtig hos Fisker & Nielsen, Jul. Valentiners Vej 37, F.
Jørgensen, Regnar, Fabrikant, Københavnsvej 17, Roskilde.
Lunn, Ove, Kaptajn, Luftværnskontoret, Vordingborg.
Mikkelsen, Else, Assistent, Landmandsbankens Nytorvs Afd., K.
Nielsen, Gudrun, gift med Proprietær Wedele Petersen, Koster Færgesgaard pr. Stege.
Nielsen, Carla, gift med Arkitekt Axel Wanscher, Slotsvej 23 A., Charlottenlund.
Nielsen, Niels Birger, Civilingeniør, Peter Bangsvej 155, F.
Nørregaard, Arne, Gaardejer, Kragehave pr. Taastrup.
Pedersen, Ebba, gift med Fabrikant Otto Sørensen, Jacobys Allé 6, V.
Sahl, Anders Frithiof, Trafikmedhjælper, død 9. Oktober 1925 i Gammel Viby, Sjælland.
Schmidt, Dagny, gift med Korrespondent V. With, Bendzvej 2, F.
Sørensen, Ellen, gift med Overlæge Erik Larsen, Ribe.
Sørensen, Knud Lund, Lærer, Højelse Hovedskole pr. Lille Skensved.
Ulrich, Aage, Sekretær i Det danske Travelskab, Schimmelmansvej 31, Charlottenlund.

Roskildenser-Samfundets

Understøttelsesfond.

For omtrent 30 Aar siden var Ingeniør *Hans Gabriel Ejrnæs*, *Helge Rosvænge* og jeg en Dag samlet hos *Helge Rosvænges* Forældre i Hedehusene. Det var i Begyndelsen af forrige Verdenskrig. Udviklingen skred med stærke Skridt, og vi tre »snart Studenter« var bange for, at alle Opgaver var løste, før vi fik Lejlighed til at vise vore Evner. Da sagde *Helge Rosvænges* Far: »De store Opgaver findes altid og alle Vegne. Det gælder blot om at kunne faa Øje paa dem.« Han henviste til Postmester *Holbøll*, som i sin daglige Gerning som Postfunktionær i 1904 havde opfundet Julemærket, der siden var gaet sin Sejrs gang over største Delen af Verden.

Mange af Roskildenser-Samfundets Medlemmer finder, at Tanken om Understøttelsesfonden til Gavn for kommende Slægters Dygtiggørelse paa samme Maade er en genial Idé af blivende Værdi, der har arbejdet sig frem af Roskildenser-Samfundets almindelige Virke. Jeg er Redaktør *Erik Svarre*, Landsretssagfører *Emil Fryd* og Direktør *Sprechler* meget taknemmelig for det store og dygtige Arbejde, de har udført for denne Sag.

Men jeg ønsker Understøttelsesfonden en meget stærkere Vækst. Jeg kan ikke se rettere, end at gamle Roskildensere gennem Understøttelsesfonden kan løse det økonomiske Problem for alle ubemidlede, velbegavede Elever i Roskilde Katedralskole, som ønsker at studere videre. Det vilde være en stor Hjælp for vor gamle Skole og Roskildenser-Samfundet til stor Ære, hvis Roskilde Katedralskole som den første i Landet fik en saa stor Understøttelsesfond, at den kunde effektuere ethvert rimeligt Ønske om Hjælp til Videreuddannelse. Allerhelst burde Laanene ydes rentefrit. Derved vilde man opbygge og udbygge Danmark paa allerbedste Maade i de vanskeligere Tider, som ligger forude.

Vokser Understøttelsesfonden fortsat, som den har gjort de sidste Aar, kan den ikke undgaa at blive økonomisk stærk, idet der stadig ikke er Tab ved Udlaansvirksomheden, og Bidrag og Renteudbytte med mere bevirker, at Fonden vokser med mere end 1000 Kr. aarlig.

Yderligere kunde jeg ønske, at alle livsvarige Kontingenter blev direkte tillagt Understøttelsesfonden,*) nu da Grundfonden har passeret 2500 Kr. Bliver dette Tilfældet, er jeg ikke i Tvivl om, at mange, mange flere af 25-, 40- og 50-Aars Jubilarerne vil være til at formaa at tegne sig som livsvarige Medlemmer af Roskildenser-Samfundet. I Løbet af Roskildenser-Samfundets første 25 Aar blev kun indmeldt 23 livsvarige Medlemmer, altsaa i Gennemsnit ikke engang eet livsvarigt Medlem om Aaret, hvilket maa siges at være lidt. Det vil være en betydelig Styrkelse af Roskildenser-Samfundet, hvis Antallet af livsvarige Medlemmer blev forøget.

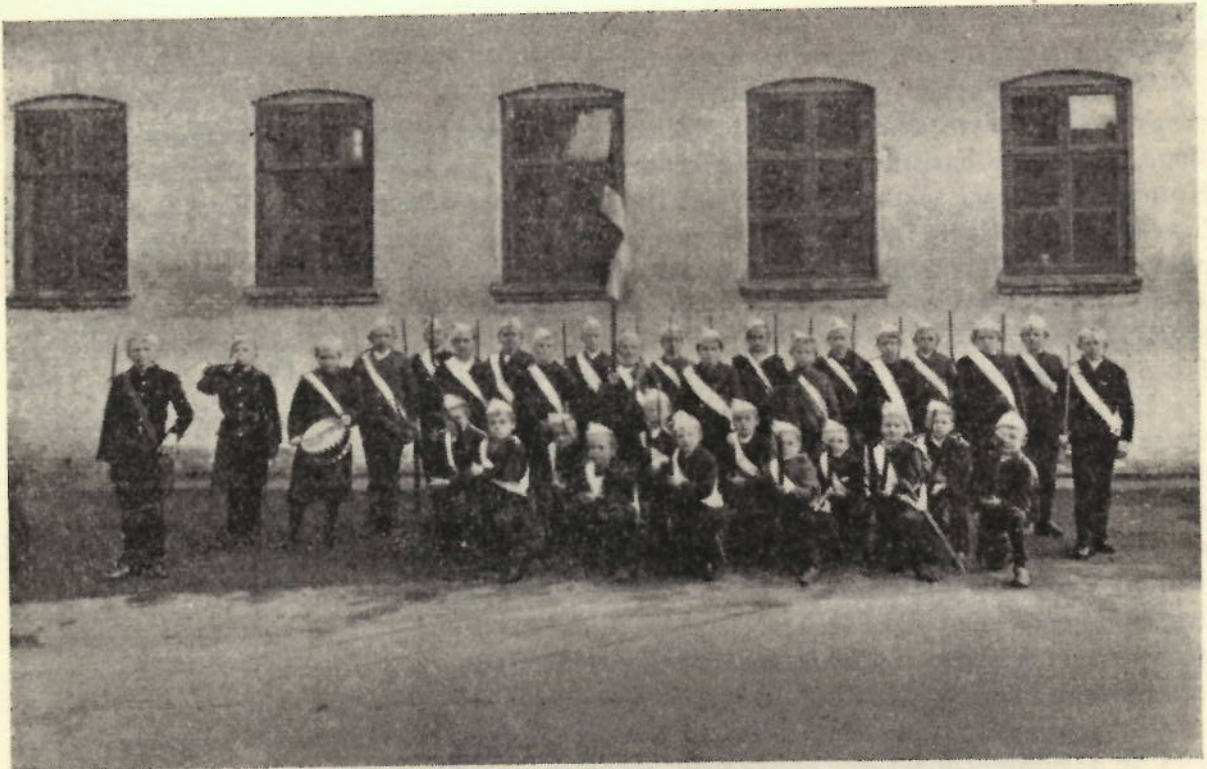
Til sidst vil jeg takke Overlæge *Sjøberg* for de store Gaver, han har givet Fonden, og fordi han saa rigtigt har udtrykt dette:

Gæld, man synes at skyldte sin gamle Skole, kan rigtigst tilbagebetales til

Roskildenser-Samfundets Understøttelsesfond.

Martin Nielsen.

*) Se omstaaende Bestyrelsesforslag til nye Love, § 7 b. (Red. Anm.).

Latinskolens Soldaterkorps 1893.

Fra venstre: Generalen *Anthon Nielsen*, Hornblæseren *Poul Christiansen*, Trommeslageren *Christopher Breyen*. Staaende i bageste Række: *Othar Lützhöft*, *Otto Jensen*, *Jørgen Winther*, *Hugo Schmidt*, *Peter Alexander Schram*, *Ludvig Flensborg*, *Christian Schmidt*, *Henning Smith*. Forreste Række staaende: *Vilhelm Herbst*, *A Christensen*, *Bent Bay*, *Peter Andersen*, *Adolf Melby*, *Sofus Schmidt*, *Ejner Winther*, *Johan Jensen*, *Erik Løytved*. Knælende i bageste Række: *Ejler Petersen*, *Vilh. Jacobsen*, *Christian Hansen*, *Emil Frederiksen*, *Vilh. Brock*, *Alfred Hansen*. Knælende i forreste Række: *Peter Brock*, *Vald Matthison-Hansen*, *Alfred Jensen*, *Albert Winther*, *Gustav Winther*, *Bull Harreschou*.

Latinskoledrengenes Soldaterforening — et 50-Aars Minde

Min Broder, Latinskoleelev fra 1890erne, Læge *Emil Frederiksen*, har anmodet mig — som Skildrer af Latinskoleliv ganske uværdige — om at skrive lidt om Latinskoledrengenes Soldaterforening. Personlig husker jeg Soldaterne meget svagt. Tydeligt staar dog for mig min Broders hvide Bandoler, hans blaa Hue med hvide Striber og vist en Træsabel, endnu tydeligere hans militære Overlegenhed og deraf følgende Hersen med yngre Søskende. Derimod husker og kender jeg saa godt som alle Drengene. Skønt Skoleforbindelse var forbudt og utænkkelig mellem Piger og Drengene, var de fleste dog kendt fra Kammeratskab, Leg udenfor Skoletiden og ikke mindst fra Danseøvelse, som for en Dels Vedkommende gentog sig Aar for Aar, — ligesom nu. Den bragte os hverandre nær, undertiden maaske mere end den daglige Sliden-Bænke sammen vilde have formaet.

Billedet af Soldaterne er taget Søndag den 26. Marts 1893 i Latinskolegaarden ud for den nu nedrevne Gymnastiksalsbygning. I Gymnastiksalen blev der forøvrigt gennem mange Aar holdt Danseundervisning, i 1890erne af Gymnastiklærerne *Hansen* og *Enevoldsen*, saa Pigerne havde dog nogen Adgang til Skolens Enemærker. Jeg husker tydeligt derfra Gymnastik- og Fægterredskaber, Tovene rullet sammen paa Gulvet og Madraserne. Paa Loftet over Gymnastiksalen skal der have været en Slags Pulterkammer af tidligere brugte Skolesager, deriblandt en Kajak med en Grønlanderfigur i originalt

Soldaterne fik Rektor *Krærups* Tilladelse til at laane. Alle disse Ting er nu borte.

De gamle Dreng, jeg har prøvet at spørge ud om deres Soldaterforening, husker mærkværdig lidt om den. Mest at de var sammen »for at klø og mule de andre«, og at de sloges bravt. De har bare været nogle mindre 11 til 13 Aars Dreng, der er gaaet ind i Korpset paa nogle størres Opfordring. Enkelte Elever fra de ældste Klasser skal ogsaa have været Deltagere, men ellers synes Grænsen at have været de 13 Aar. Det forklarer ogsaa, at ikke alle Dreng er at finde i de gamle Latinskole-Aarsskrifter, men maa søges i »Forberassen«s øverste Klasser, — altsaa vordende Latinskoleelever. Korpset er ikke fuldtalligt paa Billedet, omtrent det dobbelte Antal var Deltagere, men ikke nærværende Fotograferingsdagen.

Hvorfor bestod denne Forening med sit militære Tilsnit? For mange Dreng er Legen-Soldater i Barndommen en naturlig Leg. Gennem mange Aar var Legen: »Røver og Soldater« vistnok den hyppigst anvendte Leg ved alle Udflugter og Sammenkomster. Maa-ske har Skolen ogsaa gennem en Aarrække været præget af en vis Militærpaavirkning; ser man tilbage, finder man baade blandt Lærerne, og især af Gymnastiklærerne, Folk, der lige er udgaaet af Militærstanden. Men ogsaa et andet Moment til at danne Korps kan have været medvirkende, et Moment, der havde Rod langt tilbage i Tiden. Drengene havde reelle Fjender, et Maal for deres Kamplyst lige i Nærheden, selv om det hele kun halvvejs var Spøg og Drengestreger.

I Aarvog for Historisk Samfund for Københavns Amt findes i Aargangene 1913, 1914 og 1919 Skildringer af Latinskoleliv i Forfatternes Drengedage. Skovrider *Niels Fritz* skriver, at efter Krigen 1848 oprettedes i København Centralskoler til Uddannelse af frivillige og »saadan en Skole oprettedes ogsaa under Latinskolens Gymnastiklærer i Roskilde og heri indmeldtes endog de større Skoledisciple. Vi indøvedes i Geværreb og Eksercits og var meget ivrige.« Før 1848 havde man nøjedes med at holde Fugleskydning med Flitsbue og Blypile efter samme Regler som »Skyttelavets«.

Pastor *Henning Jensen* skriver om Tiden indtil 1857, da han blev Student: »Blandt Lærerne maa jeg ikke glemme Gymnastiklæreren, en fhv. Sergent, men nu Løjtnant *Hyller*. Under hans Kommando exercerede vi paa Legepladsen, fægtede i fuld Rustning med Kaarde og Bajonet, sprang paa Hesten og klatrede paa Stænger og i Tove ovre i Gymnastiksalen, saa Støvet stod os om Ørene.«

Viceprovst, Justitsraad *S. Skouboe* fortæller Minder fra Roskilde fra 1863—67. Krigen satte sit Præg paa Drengenes Leg og Sysselsættelse. Han skriver: »Vore Huer var, foruden med det Sørgeflor, som vi havde anlagt ved *Frederik den 7des* Død, nu ogsaa forsynede med danske Kokarder og større Batailler leveredes jevnlig mellem Latinere og Borgerskoledreng. De første havde endnu det fra Middelalderen nedarvede Øgenavn: »Skoftegnavere«, der mindede om den Tid, da de gik omkring for Godtfolks Døre og tiggede Penninge og Smaabrød (Skofter). Borgerdrengene hed »Smørslikkere«. Kampene var til Tider ret alvorlige; man anlagde skjulte Vaaben, f. Eks. et Spanskrør indenfor Buksebenet, og de Projektiler, der anvendtes, var ikke altid ufarlige; jeg blev saaledes en Gang, da nogle Fjender belejrede vor Have, der vendte ud mod »Bondetinget«, ramt i Hovedet af en Mursten, hvis Virkning heldigvis var svækket ved Afstanden.«

Ogsaa Pastor *Henning Jensen* skriver om samme Emne: »Mellem Latinskolens Dreng og Byens andre Skoledreng var der et medfødt og uafbrudt Fjendskab; dog kom det — i det mindste i min Tid — aldrig til aabent Slag. Men vi kunde sjældent gaa forbi en Borgerskole- eller Friskoledreng, uden at Skældsordet »Skoftegnaver« blev hvæset efter os.« De var heller ikke glade for enkeltvis eller et Par i Følge at møde en Flok »Gadedreng«. Dog erindrer han ikke, at nogen blev forulempet. Han omtaler iøvrigt meget interessant ogsaa Forholdet mellem Latinskoleeleverne indbyrdes. I Modsætning til de frygtelige Historier, man hørte fra andre Steder om de store Disciples Mishandlinger af de mindre, var Forholdene gode i Roskilde. Dog kunde Dueller endnu forekomme. Han

overværede to i sin Skoletid. Der var jævnlig Hænkampe i Frikvartererne mellem »Pleb-sene« i de tre laveste Klasser, men det regnedes ikke for Dueller. De voksne Gymnasia-ster »Aristokraterne« var vokset fra at duellere; det skete kun mellem Klassekammerater i fjerde og femte Klasse. Kamppladsen var Brudeengen, nu Berthe Margrethe Anlægget. Der gik det paa Næverne løs, indtil man saa Næseblod eller den ene Part værgeløs blev kastet til Jorden. Saa standsede Klassen, som var nærværende, Kampen, og Fjendskabet var forbi.

Der var altsaa i Latinskolen Præcedens baade for Militæridræt og Kampaand. Men det har naturligvis været ubevidst for Soldater-Drengene. De hadefulde Forhold mellem Samfundsklasserne var endnu livskraftige og lyslevende i Halvfemserne, saa mon det er for meget sagt, at Soldaterforeningen i Begyndelsen af det Tiaar er opstaaet, for at man i samlet Flok »kunde mule Fjenderne.«

Der var iøvrigt ikke alene Klassehad mellem Latinere og Borgere, men det gennemsyrede alle Lag. »Borgerne« sloges med »Bjergungerne« og indbyrdes sloges de efter bedste Evne allesammen. Naar Borgerskolens Dreng gik til Vandet, laa St. Jørgensbjergs Dreng i en Grusgrav ved Uglebjergvænget og kastede store Sten efter dem. Det kom undertiden til regulære Slagsmaal med Kæppe med Jernbeslag, Flitsbuer og Pile, ja endog Sylspidser og Saltsyre, kastet mod Tøjet, skal være anvendt. Det har en gammel Borger, en kæmpende, fortalt. Ogsaa at man raabte: »Bjerger, Bjerger, jeg skal dig lære, hvis du ikke la'r Roskilderne være«. Latinskoledrengene, som i nyere Tid kaldtes »Fedtlatinere« i Stedet for Skoftegnavere, havde meget at hævne.

Soldaterkorpset var imponerende, — saadan set — af Interesse ekserceret af Skolens Gymnastiklærer *Hansen* og af »Pedar«, Pedel *Hans Andersen*. (De 4 Øres Wienerbrød'er han solgte, kaldtes for Pedarer). Fanebæreren midt i Billedet er Pedellens Søn. Alle Soldaterne bar blaa Husarhuer og hvidt Bandoler, hvori var stukket hjemmelavede Træsabler. Dertil Gevær, der var udstyret med uaftagelige Træbajonetter. Geværerne var forsynet med en lille, raslende Blikplade, som gav »Geværlyd«, naar Kommandoen lød: Gevær ved Fod! Jo, det var et rigtigt Kompagni! Det sværeste var at opdrive en General. Men Nelle gik altsaa i Tøjet, General Nelle, som han kaldtes. Vi ser ham fra venstre først i Billedet. Mens de andre bar sædvanligt Tøj, synes Generalen at have været forsynet med en enradet, højt oplukket Trøje med blanke Knapper. Hans Bandoler var gult, og han bar Epauletter, der var lidt rigelig store. De var nemlig ægte, men laante. Hornblæseren, der blæste de æggende, men ikke altid lydrene Signaler, var den kække *Poul Christiansen*, Redaktørsøn fra det »arge Venstreblad« Roskilde Tidende. Ogsaa han var meget fin og imponerede med to Rækker blanke Knapper i sin Frakke. Han optraadte endog af og til ridende paa en lille, hvid Hest. Fanen tilhørte forøvrigt ogsaa ham, saa han var særlig rigt udstyret. I dens ene Hjørne stod der efter Sigende: For Fædrelandet. Poul var en flink Dreng. Af Galanteri forærede han sine danseudvalgte lyseblaa og blegrøde marmorerede Visitkort med deres Navn paa, — nem Adgang i Faderens Trykkeri. — Saa er der Trommeslageren *Christopher Breyen* og to Officerer, *Vilhelm Herbst* og længst til højre *Erik Løytved*.

Hvor fristende at gennemgaa, hvad alle de Smaadrenge er blevet til i Livet! Lidt ved vi om de fleste. Baade om dem, der i Sjap og Søle eller ved Vintertid bar os hjem eller hentede os i Slæde fra Danseøvelsen, om dem vi syntes bedst om — desværre næsten aldrig dem, der syntes bedst om os — og om dem, vi ikke ænsede. Danseøvelsen rummede desuden langt større og bedre Kavallerer fra de ældste Klasser. Høje, unge Latinere, der *skulde* danse med os mindre Piger. Enevoldsens Ordre lød nemlig paa at engagere den, der sad lige overfor dem ved Salens anden Langside! Vi husker ogsaa dem, der dristede sig til at komme ved Forældrenes Dør og udbede sig en bestemt Dans til Afdansningsballet, dem, der selve Aftenen overdængede os med smukke Kotillons, der endnu ligger ustøvet og bevaret. Jo, Ungdommen begyndte tidlig, den har altid været Fordærvelsen nær, ganske som Forældrene var det i deres Tid. Og dog gik den ikke under!

Soldaterkompagniet havde travlt. De foretog EKSEKUCIONS- og Udløsture, i. Eks. til Marbjerg, Tjørnehøj og Kornerup, hvorfra de stolt mindes, at Geværerne blev stillet i Pyramide, mens de inde i Præstegaardshaven blev beværtet af Pastor Vests smukke Døtre. — Men der var ogsaa regulære Slag. De bankede Friskoledrengene paa Domkirkepladsen (Friskolen laa ved Stiftsbiblioteket), de mulede enhver, der fornærmede dem. De sloges med »Plantagerne« (dem udenfor Røde Port) og med »Støderne«, med Bredgades Dreng og St. Jørgensbjergs Dreng, ja endog med Dreng, der havde barikaderet sig i Byens Gaarde. Hele Bataljer udkæmpedes paa Byens aabne Vænger og ude paa Markerne, hvor der var Plads til at kaste med Sten og tørrede Kokasser og svinge Kisteskafter, Stave og andre Slags Vaaben.

Maaske har Rektor *Krarup* fundet denne Form for Fritidsbeskæftigelse uværdig for Latinskolens Elever. Skønt de ved at skillinge sammen lod sig forevige, og højtidelig, som Tak for Laan af Geværerne, overrakte Rektor ovenstaaende Billede af det krigerske Korps, blev han dog dets Banemand. Han forbød dem simpelthen at samles i Skolens Gaard, og dette faste Holdepunkt kunde Korpsen ikke undvære. Det opløstes snart efter samme Aar og kom ikke mere i Gang. Nogle enkelte ivrige dannede Indianerstammer i forskellige Gaarde og i en Roekule paa Forpagter *Conradsens* Mark, nu ved Louisevej, men den Form for Drengelæg hørte kun de yngre til.

Skolen var helt paa den rigtige Side ved at forhindre Soldaterforeningens Bestaaen. Et Korps af Elever, hvis Formaal det var at bekæmpe eller klø andre jævnaldrende, som de mente stod under dem i det øvrige Borgerskab, tog sig ikke særlig godt ud i en Skole, der allerede i 1875 efter den nye Borgerskoles Brand havde givet nogle af Borgerskolens Børn midlertidigt Husly, og siden først i 1880'erne havde aabnet sine Porte for enkelte velbegavede Borgerskoleelever, som — dog kun naadigt modtaget af Eleverne — fik Lov til efter et Aars Skolegang at tage deres Realeksamen der. Dette Forhold vedvarede en Snes Aar.

Det Skred, der derved skete i gammel Fordom, blev i Tidens Løb efterfulgt af flere og siden af mange. Selv de uværdige Piger fik Plads ved Drengenes Side. Skolen selv havde arbejdet med paa den nye Tid. Omsider blev Klassemodsætningerne udjævnet saa betydeligt, at to Dreng fra Byens forskellige Skoler næppe i Dag kunde tænke sig at gaa mod hinanden uden personligt Nag. Det hjalp, da de voksne viste Vejen. Det gjorde de ogsaa for 50 Aar siden. Latinskoledrengenes Soldaterforening var et Barn af sin Tid, siden 1895 kun et Minde, som »Soldaterne« altid har erindret med en vis Stolthed over deres Mod og Gaa-paa-Lyst.

Fanny Fang.

Adjunkt Rudolph Bay

Fra Firsernes Roskilde.

Af Lærerne ved Roskilde Kathedralskole mindes jeg med særlig Glæde og Taknemmelighed Adjunkt *Rudolph Bay*. Hans Fag var Religion og Dansk, for saavidt ganske naturligt, som han var theologisk Kandidat og som ganske ung var optraadt som Digter.

Bay havde alle Klasserne i Religion. Hans Timer var ikke vækkende i religiøs Henseende, og Bay har sikkert ikke bragt nogen af sine Elever til Omvendelse, hvad han heller næppe har brudt sig om, rent

rationalistisk anlagt som han var. Alligevel har jeg af denne Undervisning bevaret noget indtil den Dag i Dag: Overbevisningen om det gamle Testaments ganske underordnede Betydning for kristne Mennesker, hvis Bibel udelukkende er det nye Testament, og saa en Ting til, som Bay med Forkærlighed indskærpede os, Sansen for Humor hos Kristus; Bay fortalte engang i en af Timerne, at han aldrig læste Fortællingen om Farisæeren og Tolderen uden at faa sig en hjertelig Latter. Jeg fortalte det engang til en Slægtning, der blev dydig forarget; intet kan være urimeligere end denne Forargelse. Som et andet Bevis paa Humor hos Frelseren nævnede Rudolph Bay Ordene: »Den, som er ren, kaste den første Sten.« Bay lærte os at se rent historisk paa det gamle Testament, hvis Forbindelse med det nye Testament han mente var yderst ringe, den af Kristus fremstillede Gud var efter hans Mening lige saa forskellig fra det gamle Testaments Jehova, som Ild fra Vand. Miraklerne i den gamle Pagt fremstillede Bay som ganske naturlige Foreteelser, som Israels Folk endnu ikke havde Forudsætninger for at fatte, og han plejede at tilføje, at man ikke maatte betragte det gamle Testament som en Undervisning i Geografi, Kemi eller Geologi.

Rudolph Bays Betydning for Eleverne laa i hans Danskundervisning, i hvilken han aabnede vore Øren for dansk Litteratur, navnlig dens Guldalderperiode.

Dansktimerne var en Fest for os.

Kun to ugentlige Timer var der beskaaret Modersmaalet, medens der ofredes hele otte Timer paa Latinen og seks paa Græskan; Nutiden har vist vanskeligt ved at forstaa det! Men disse to Timer blev udnyttet desto mere, ingen af de andre Lærere forstod at faa saa meget ud af Timerne som Bay, det skulde da være *Heise* og *Glahn* i henholdsvis Historie- og Tysktimerne; disse tre Lærere var dem, af hvem jeg lærte mest. Den ene af de to Dansktimer blev benyttet til Gennemgang af den foregaende Uges Stil. Stilene, som Bay, medens han rettede dem, forsynede med tidt meget morsomme og vittige, undertiden

en Kende ondsksfulde Randbemærkninger, udtørte med Blyant og med hans altid sirlige og tydeligt prentede Skrift, blev en for en gennemgaaet i Timens Løb. Adjunkten kunde ved den Lejlighed fremkomme med Grundsætninger, som jeg, og sikkert mange med mig, har haft Nytte af senere hen i Livet, ud fra den af Bay særlig yndede Lære, non scholae sed vitae discimus. En Dag sagde Adjunkt Bay til mig: »Hør nu, Ahlefeldt, du skal lære at bruge Saksen, jeg ved, det er dig et stort Offer, for man finder altid det, man selv har skrevet, saa udmærket, og vil nødig strege noget ud, men du skal alligevel klippe noget bort. Du maa endelig ikke bilde dig selv ind, at det er noget Bevis paa Flid, at skrive lange Stile, jeg tør næsten sige tværtimod; hør nu, hvad Verdens berømteste Brevskriverinde, *Madame de Sévigné*, engang skrev til sin Datter: Dette skulde have været et kort Brev, men jeg har meget travlt i Dag, og har ikke Tid til at skrive et kort Brev, Brevet er derfor blevet langt.« Jeg har mange Gange senere som Forfatter tænkt paa disse Ord og efter ringe Evne søgt at handle derefter. Jeg er bange for, at en og anden af mine Læsere skal sige, at det er Svindel, naar jeg citerer Bays Udtalelser ordret, men jeg er overbevist om, at jeg virkelig gengiver det hele med Bays egne Ord, for de gjorde stærkt Indtryk paa mig, og i den Alder, jeg var i den Gang, bider det sagte og skrevne sig fast i en, Modtageligheden er stor.

Mangel paa Koncentration var Bay en Pest; jeg husker, at han engang under en Stil, hvor jeg havde givet min Fantasi frie Tøjler, skrev følgende: »Dette er ingen Stil, men en i Indhold og Form lige løs »laden Pennen løbe«. Under en anden af mine Stile skrev han: »Tankens Beherskelse og Interpunktionerne er noget væsentligt, og maa ikke sættes til Side for lyriske Udgydelser.«

Jeg sagde før, at Bay i en særlig Grad søgte at vække vor Sans for Guldalderlitteraturen. Til Trods for det interesserede Bay sig ikke synderligt for *Oehlschläger*, hvis svulmende Pathos og Begejstring lod ham kold; hverken det pathetiske eller det begejstrede laa for den beherskede og altid ligevægtige Rudolph Bay. Jeg mindes aldrig at have hørt Bay fremhæve nogen af Skønhederne i Digterkongens Værker, derimod morede det ham at fortælle Anekdoter om *Oehlschläger*, hvis menneskelige Svagheder disse Historier skulde illustrere. Saaledes fortalte Bay os en Gang med sit mest ironiske Smil om de sidste Ord, *Oehlschläger* skulde have sagt til sin ældste Søn, umiddelbart før Døden indtraadte: »Læs for mig Slutningen af min Tragedie, Socrates, det er saa usigelig dejligt.« Bay manglede ganske Evnen til at fatte Dybden og Skønheden i disse Digterens sidste Ord i Livet. Mig forargede Bays Spot, og jeg sagde det i Frikvarteret til en af mine Klassekammerater, der svarede omgaaende: »Aah, hold Kæft, du skal ikke komme her og kritisere Herr Bay, alt, hvad han siger, er rigtigt.«

At Bay heller ikke var nogen Beundrer af *Grundtvig*, siger næsten sig selv. Ikke desto mindre gik der flere Timer hen, hvor *Grundtvigs* Liv og Gerning blev meddelt os, en Del i Form af Diktat. Vi fik dikteret alt, hvad der efter Bays Mening var at bemærke om *Grundtvig*; systematisk som han var, lod Bay os sætte Tal ved de enkelte Adjektiver. Det havde den Virkning, at en af Eleverne ved Overhøringen i den næste Uge sagde følgende: »*Grundtvig* havde 17 gode Egenskaber og 11 Fejl.« Hele Klassen lo, og Bay lo med.

Til *Georg Brandes* nærede Bay ligefrem Had; hvor han kunde komme til det i Timerne, gav han dette Had Luft. Det laa naturligvis i Bays hele Aandsretning, der var saa fjern som muligt fra den, som var Fører i Datidens litterære Danmark. Jeg tror ikke, at det var *Brandes* Fjendskab mod Kristendommen, der paavirkede ham, udenfor Religionstimerne beskæftigede Bay sig grumme lidt med Religion, han var knap nok en flittig Kirkegænger og ingenlunde nogen Ynder af Domprovst *Gude*, han foretrak langt *Tolstrups* lyrisk prægede Prædikener med det blomstrende Sprog for Domprovstens strengt akademiske Taler.

Lige saa lidt tror jeg, at Bays Uvilje mod *Georg Brandes* var opstaaet af personlige Grunde, hvad onde Tunger gjorde gældende. Bay havde virkelig haft et Mellemværende

med Georg Brandes, som havde kritiseret en af Bay udgivet Digtsamling: »En Herr Rudolph Bay har i disse Dage udgivet en Digtsamling, i hvilken der kun findes et eneste nogenlunde præsentabelt Digt, betitlet en Svale, men en Svale gør som bekendt ingen Sommer.«

For Heiberg nærede Adjunkt Bay en ubegrænset Beundring, som han yndede at give Luft. Denne Beundring var en ligefrem Naturnødvendighed. Heiberg, denne Formens og Sprogets Mester, denne kølige Aand, som skyede stærke Udtryk og med Varsomhed omgikkes Begejstring og Vrede, denne den gode Smags Apostel maatte blive Adjunktens Yndlingsdigter. En Dag havde Bay et Billede af Heiberg med i Klassen for at vise os, hvordan Johan Ludvigs indre Egenskaber afspejlede sig i hans Ansigt: »Kan De ikke se, hvorledes Askesen, Askesen i bedste Forstand, præger Heibergs Udtryk.«

Rudolph Bay var en smuk Mand, og selv meget forfængelig af sit Ydre; han havde en Svaghed for Klæder og var altid elegant paaklædt, hans Garderobe var meget omfattende, og i hans Sovekammer stod det ene store Klædeskab ved Siden af det andet. Eleverne studerede Bays Paaklædning og søgte at efterligne den, men det var af gode Grunde ugørligt. Hans Tale var ligesom hans Ydre præget af Tilbøjeligheden for noget smukt, han talte et korrekt, meget sirligt Sprog, der navnlig holdt sig strengt til det grammatikalske Regler. Hvert Ord blev udtalt langsomt og tydeligt, det hændte aldrig, at et enkelt Ord blev slugt. Bay havde i et og alt tilegnet sig Fru Heibergs Maade at tale paa, han udtalte saaledes f. Eks. de to Ord *hidsig* og *trodsig* med en stærk Betonning af det bløde *d* og med en lang *Dvælen* ved *g*. Denne Maade at tale paa kunde virke affekteret, og Bay var i det hele taget noget affekteret, ogsaa i sin rolige, højtidelige Gang. Denne Højtidelighed i Tale og Gang forlod ham aldrig i nogen som helst Situation: En Gang da han skulde besøge et mere nødvendigt end ophøjet Ærinde, kom han paa sin Vandring tværs over Gaarden i Tanker om, at han havde glemte Nøglen, og da jeg befandt mig i hans Nærhed, vinkede han mig hen og sagde: »Vil du hente det kostelige Klenodie, uden hvilket det er mig umuligt at komme ind paa de Enemærker, hvorhen Menneskene, ja selv Kongerne, plejer at begive sig alene.« Lærernes Nøgle skulde altid ligge i Vinduet ved Trappen ud mod Domkirkepladsen ved Siden af Pedellens store Kasse, i hvilken vi nedlagde vore Stilebøger. Jeg sprang ilsomt efter Nøglen, da jeg tænkte, det hastede, og kom med Hatten i Haanden hen og afleverede Klenodiet. Men Bay havde aldrig travlt, det var ganske under hans Værdighed; han gav sig Tid til at sige mig et Par venlige Ord, inden han med Haanden gav mig et Tegn til, at jeg kunde tage min Hat paa og trække mig tilbage.

Som den fødte Lærer, havde Bay altid megen Ro udbredt over sit Væsen. I de syv Aar, hvor jeg havde den Lykke at være hans Elev, saa jeg ham ikke en eneste Gang *hidsig*, et Blik udover Klassen var nok til at skabe Ro, et næsvist Svar til ham var en Utænkelighed, lige saa utænkelig som at komme ham for nær. Det var et Dogme paa Skolen, at Bay aldrig havde givet en Dreng en paa Øret; slige Metoder var ikke nødvendige for ham, han beherskede os ved sin Personligheds Magt. Den strengeste Straf var et isnende Smil, som vi var meget bange for.

Bay lagde megen Vægt paa gode Manerer, noget han havde vænnet sig til i sit dannede og kultiverede Barndomshjem. Hans Fader var den over hele Jylland kendte, hovedrige Randerskøbmand, Agent Bay, der i Krigen 1848 havde indlagt sig Navn ved at proviantere *Olaf Ryes* Brigade, og i 1864 havde han som Byraadsmedlem vundet megen Anerkendelse hos sine Bysbørn ved sin energiske Optræden overfor den i Byen indkvarterede tyske Styrke, saaledes at Randers blev forskaanet for alt for store Udbetalinger og Leverancer. Bay holdt meget af at berette om sit gamle Hjem i Randers, hvis Kronprins han blev kaldt, han anvendte saaledes en Gang en hel Dansktime paa at fortælle os om sit tidligere Liv, for, som han sagde, at vi kunde lære noget deraf. Ogsaa dette blev naturligvis af nogle betragtet som et Udslag af Forfængelighed, hvad det ingenlunde var. Jeg mindes med særlig Glæde Beretningen om Bays Italiensrejse: Det var i de Tider, hvor Italien for de unge var Drømmenes og Længslernes Land.

Rudolph Bay havde flere Talenter, han sang og spillede smukt og musikalsk; en af hans Specialiteter var Heibergs Gadeviser 1848. Jeg husker fra en velgørende Forestilling paa Hotel Prinsen, hvorledes Bay foredrog Gadeviserne, endnu lyder for mit indre Øre hans romantiske Foredrag af den smukkeste af Gadeviserne:

Jeg kom bag Plankeværket og slap i Haven ind,
her hilses jeg alt af den duftende Jasmin,
men hun, som jeg venter, er mere hvid og fin.

Jeg har ofte hørt Heibergs Gadeviser synge, de var dengang meget populære, men ingen af dem, jeg har hørt, sang dem saa godt som Rudolph Bay, end ikke *Emil Poulsen*.

Bay var ogsaa en god Oplæser og Deklamator, særlig det sidste, det hørte til Tiden: Under en velgørende Aften paa Prinsen blev der fremvist Tableauer, hvortil Bay havde skrevet en ledsagende, versificeret Tekst, som han selv fremsagde. Et af de smukkeste af disse Tableauer viste *van Dyck* i Færd med at male et Gruppebillede. *van Dyck* blev fremstillet af *Gradmann*, en Søstersøn af Købmand *Ostermanns* Kone, han havde en mærkelig Lighed med den flamske Maler, og Ligheden fremhævedes naturligvis af Dragten. Da Tæppet havde været oppe nogle Øjeblikke, deklamerede Bay med Haanden pegende mod Scenen:

»Der staar *van Dyck*
med Kunstens Ild i sine Øjne o. s. v.«

Der var gaaet en Journalist tabt i Rudolph Bay, som ofte, uden Underskrift, sendte Artikler til Roskilde Avis. Alle i Roskilde kunde kende Forfatteren paa Stilen, saa at Anonymiteten ikke var let at opretholde, hvad Autor vist heller ikke ønskede. Disse Artikler kunde baade være følsomme og humoristiske. Da Roskilde skulde have Indkvartering i 1883, bød Bay Soldaterne velkommen i et meget blomstrende Sprog, og da engang Ukrudtet var vokset særligt stærkt op i Blaagaardsstræde, begyndte Bay en Artikel i Roskilde Avis med de Ord: »Jeg vilde ønske, jeg havde en Ko, for jeg kunde have den gratis paa Græs i Blaagaardsstræde, hvor Ukrudtet er ved at skjule Brostenene.«

Bay var ogsaa en god Lejlighedstaler, i hvilken Egenskab han producerede sig ved Skoleballerne og paa Skovturene. Talerne var altid spøgefulde, som den Gang, vi var inviterede af Familien *Treschow* til Frydendal for at tumle os i Skovene og derefter spise Middag i Laden. Sin Takketale til *Treschows* begyndte Bay med de Ord: »Den vise Salomon har sagt, du lade, gak til Myren og bliv vis, jeg vil vende det om og sige, du Myre, gak til Laden og bliv vis.« Der blev danset bagefter, det er den eneste Gang i mit Liv, jeg har set Bay danse, og det klædte ham unægtelig ikke. Hans Dame var Frøken *Ada Grøn*, Kammerherreinde *Treschows* Veninde, hvis Kjole havde et langt Slæb, som skiftevis løftedes op eller svingede under Dansen. Bays Øjne var hele Tiden himmelvendte, og han dansede langsomt og gravitetisk.

Jeg har ovenfor sagt, at Rudolph Bay sværmede for Heiberg, jeg vil derfor slutte med at citere de første Linier af et Digt, som Bay holdt saa meget af, og som Heiberg skrev ved sin Ungdomskærlighed, Grevinde *Ida Bombelle's* Død.

De samle sig, lig underfulde Drømme,
de rige Minder fra en svunden Vaar,
lig gyldne Skyer, som paa Himlen svømme,
skønt Solen under Horisonten staar.

F. Ahlefeldt Laurvig.

Nogle Erindringer fra min Skoletid.

Mange af Lærerne var særprægede Personligheder; nogle af dem kunde med nogen Ret betegnes som Originaler. Den gamle Historielærer, Dr. phil. *Heise*, som var Genstand for mine Klassekammeraters og min udelte Beundring og Ærefrygt, var sikkert saavel i pædagogisk som i rent menneskelig Henseende noget af det ypperste, som dansk Aandsliv har fostret. Selv *Thriges* tørre og skematiske Lærebøger fik Liv, naar *Heise* — med mange Sarcasmer — gennemgik dem. Djærv var han i sin Tale, og naar vi dummede os, eller naar vor Fremstilling bar Præg af manglende Flid, regnede det ned over os med Spydigheder eller drøje Kraftudtryk. — I den Tid var det Skik og Brug, at Disciplene i de 2 øverste Klasser (5. og 6. Klasse) af Lærerne blev tiltalt med »De«. *Heise* fandt, at dette var taabeligt, og han gjorde ingen Røverkule af sit Hjerte. Jeg husker, at han engang, da han skred til at afhøre en af Klassens sorte Faar, indledede med at sige: »Du Kvaj dér, undskyld! De, Deres Højvelbaarenhed.« Forfatterne af de Lærebøger, som vi benyttede, gik heller ikke Ram forbi. Navnlig var *Blochs* lyriske Sprogblomster Genstand for *Heises* Sarcasmer. Det morede os at lære disse Sprogblomster udenad og servere dem ordret under Afhøringen; thi vi vidste, at det er Reglen gav *Heise* Anledning til aandfulde Vittigheder. Jeg mindes, at jeg en Gang i en Historietime blev hørt i den franske Revolution og citerede følgende *Blochske* Udgydelse: »Og Guillotinen vandrede sin sørgelige Gang gennem Byerne.« *Heises* Ansigt fortrak sig, og saa udbrød han med forloren Pathos: »Og *Bloch* sad ovenpaa og grinede.« Hvilken barok Fantasi! At tænke sig *Bloch*, Metropolitanskolens pertentlige Rektor, siddende paa en Guillotine og grine! Hele Klassens befriende Latter hyldede Udbruddet.

Men bedst af alt var det, at *Heise* ved sin vidunderlige Fremstillingsevne og sit store, personlige Menneskeværd vandt alles Hjerter. Han hørte til de sjældne Mennesker, som virkede saaledes paa sine Omgivelser, at man meget nødig vilde gøre noget, som var ham imod, og naar vi alligevel undertiden mod vor Vilje kom til at gøre det, var Aarsagen simpelthen den, at vi ikke i aandelig Henseende stod paa Højde med ham.

Vor Lærer i Naturhistorie, Adjunkt *Wick*, var ogsaa en meget ejendommelig Mand. Hans Kundskaber var overvældende store; der fandtes vist ikke noget Felt paa Zoologiens og Botanikkens Omraade, som han ikke beherskede i alle Detailler; men hans pædagogiske Evner var ret ringe, og han var ganske ude af Stand til at holde Disciplin. Dette hang vistnok sammen med hans elskelige Karakter; han nænnede ikke at gaa haardt til Værks, selv om dette var paakrævet, og Drengene var ubarmhjertige nok til at udnytte dette til det yderste, og meget ofte forvandlede hans Timer til en sand Hexesabbath af Latter, Støj, Papirkuglekastning (med tyggede Papirkugler) o.l. Men midt i al Larmen sad *Wick* ganske uanfægtet og docerede, skønt ingen hørte efter, hvad han sagde. Han talte altid i en mærkelig Cadence, som om en usynlig Taktstok dirigerede ham, og Drengene var ikke sene til at karrikere denne Ejendommelighed ved i overdreven Grad at tale i lignende Cadence; dette skete ikke sjældent i selve Timerne, uden at det tilsyneladende i mindste Maade generede *Wick*. Jeg har kun en eneste Gang set ham uddele en — meget blid — Lussing, og dette skete under Omstændigheder, der viste, at han kunde være aandfuld og vittig. Min Sidekammerat (nuværende Overretssagfører *Steen-Møller*) havde faaet fat i en Salonbøssepatron og morede sig med den i en Zoologi-Time. Først pillede han Kuglen og Krudtet ud, men var derefter saa letsindig at rode med sin Kniv i Knaldsatsen, hvilket resulterede i en lille Explosion. *Wick* vendte sig om med den største Ro og gav ganske lidenskabsløst *Steen-Møller* en Lussing, idet han tørt bemærkede: »Det var Ekko!«.

Den ene af Matematiklærerne, Adjunkt *Christian Hansen*, — ogsaa et vidunderligt godt Menneske med et venligt Sind — havde den Ejendommelighed, at han pludselig, uden nogen synlig Anledning, kunde falde i en Slags Trance, som gav sig Udslag paa den Maade, at han gav sig til at fare op og ned ad Gulvet, gnide sig i Hænderne, skære Tænder og slaa ud med Armene paa en underlig, grotesk Maade. Dette kunde undertiden vare en halv Times Tid eller mere; saa vaagnede han pludselig op og greb altid Undervisningens Traad paa det Punkt, hvor han havde sluppet den, da Paroxysmerne begyndte. Vi havde ellers god Respekt for Adjunkt Hansen; men naar han »sov«, som vi kaldte det, benyttede vi naturligvis Lejligheden til at lave Sjøv. Larmen vækkede ikke Chr. Hansen; han kom først til Bevidsthed, naar Trancen af en eller anden ukendt Aarsag var forbi. Jeg har senere spekuleret en Del over, hvad der kan være foregaaet i hans Hjerne, medens han »sov«, og er kommen til det Resultat, at »Sønnen« formentlig skyldtes Reminiscenser fra Krigen 1864. Han havde med stor Hæder deltaget i denne Krig og været med i adskillige Kampe, hvor det gik haardt til. Minderne om Krigens ulykkelige Udgang har antagelig tyngt saa stærkt paa hans Sind, at hans ellers saa klare Forstand periodisk formørkedes, saa at han af en indre Trang blev drevet til af og til en kort Stund i Fantasiens Verden at genoptage Kampen med et bedre Resultat, end den fik i Virkelighedens Verden.

Ja, jeg kunde fortælle endnu adskillige Anekdoter om mine kære, gamle Lærere, men jeg frygter for at trætte de yngre Aargange, som er vokset op i en haard og ubarmhertig Tid, der ikke tager blidt paa særprægede Personligheder, og jeg vil derfor forlade dette Emne og til Slut dvæle lidt ved Mindet om de unge Damer, som vi dansede med paa Skoleballerne. Hvor var der dog mange smukke og yndefulde Damer i Roskilde den Gang (det er der for Resten ogsaa nu). Jeg ser dem i Aanden passere Revue for mit indre Syn: Ingeniør *Waetzoldts* frejdige og aandfulde Datter *Doris*, Købmand *Borchs* dejlige Datter *Sophie*, Kantor *Jähnigens* to yndefulde Niecer (Frøkerne *Gether*), Grosserer *Hellesens* skønne Døtre *Harriet* og *Astrid* og mange, mange flere. — Mange af dem er nu gaet bort, nogle har haft en ublid Skæbne. Men Mindet over dem alle lever hos os gamle Skole-drenge fra hin lykkelige Tid. Vi gentager i vore Tanker de dybe og ærbødige Buk, hvormed vi engagerede dem til Dans, og for mit Vedkommende tænker jeg ogsaa paa et ydmygt Kys, som jeg en Gang trykkede paa en skøn Haand (det var den Gang en meget stor Frihed at tage sig).

C. E. Ulrich.

Roskildenser-Samfundets Dagbog.

Generalforsamlingen 1942.

Den ordinære Generalforsamling for 1942 afholdtes Lørdag den 31. Oktober Kl. 16,00 i Roskilde Katedralskoles Solennitetssal. Formanden bød Velkommen og foreslog Rektor *Lauritsen* til Dirigent. Rektor takkede for Valget og udtalte, at det var for tiende Gang, han stod her som Dirigent. Første Gang, han var blevet anmodet om at paatage sig Hvervet, havde han vægret sig, fordi han ikke ansaa det for troligt, at det kunde være gamle Elevers Ønske, at Skolens Rektor skulde dirigere deres Generalforsamling. Men han tog det som en Hyldest til Skolen og dens vekslende Ledere — og takkede for Valget.

Formanden, Kammerherre *W. Oxholm*, aflagde derefter Beretning. Aaret havde staaet i Jubilæets Tegn, og der havde hersket almindelig Tilfredshed med dets Forløb. Den eneste Kritik, der var fremkommet fra nogle Medlemmers Side, skyldtes, at Festen var blevet afholdt i København. Imidlertid kunde det siges, at vi umuligt kunde have været huset paa »Prinsen«; dertil havde Deltagelsen været for stor. Indenfor Bestyrelsen var der for øvrigt Enighed om, at vore Hovedfester saa vidt muligt altid skulde afholdes i Roskilde. Allerede nu var det blevet en Tradition at afholde to aarlige Fester i Roskilde: Rusfest paa Translokationsdagen og Efteraarsfest med Jubilarerne som Gæster i Tilslutning til Generalforsamlingen.

Efter at have omtalt Aarets øvrige Sammenkomster: Skolekomedien den 5. December, Københavnerballet den 14. April og Ruskildet den 24. Juni, mindedes Formanden den nuværende Skolebygning 100-Aars Jubilæum og de Mænd, der havde skabt den, og gav Udtryk for Roskildenser-Samfundets Glæde over, at den Facade, vi alle havde saa kær, ved Ombygningen var blevet bevaret. Derefter omtalte Formanden den aarlige Uddeling af Sølvbægre og de to Legater. *Ellen Jürgensen*, III, ns., havde faaet Lensgreve Ahlefeldt Laurvigs Legat og *Anne-Lise Olsen*, R. a., Roskildenser-Samfundets Flidspræmie.

Fuldmægtig *Martin Nielsens* Forslag fra sidste Generalforsamling om Oprettelse af et Repræsentantskab med en Repræsentant for hver Aargang, havde Bestyrelsen drøftet — men havde været noget betænkelig ved det store Apparat; man var imidlertid enedes om at søge Tanken realiseret paa den Maade, at Agitationsudvalget satte sig i Forbindelse med særlig interesserede. Man maatte jo ikke glemme, at Etableringen af et saadant Repræsentantskab krævede en Lovændring. En Revision af Lovene havde jo ogsaa været paa Tale ved sidste Generalforsamling, og Bestyrelsen havde nu nedsat et Udvalg, der vilde fremkomme med Ændringsforslag til næste Generalforsamling. Formanden meddelte derefter, at Næstformanden i et Brev havde lovet, at saa længe han levede, vilde han betale samtlige Udgifter ved Rusfesten. (Stærkt Bifald).

Formanden afsluttede sin Beretning med at mindes de i Aarets Løb afdøde Medlemmer: Ingeniør *Johs. Balslev* (St. 01), Dommer *L. Bertelsen* (St. 97), Grosserer *A. Hovmand* (IV Kl. 94), Handelslærling *Jørgen Hansen* (R. 39), Apotheker *C. Jensen* (R. 93), Provst *Helm-Jungersen* (St. 79), Ritmester *Neergaard-Dibbern* (St. 87), Forpagter *Neergaard-Dibbern* (Udg. 87), Købmand *Skovgaard-Nielsen* (R. 02), Bankassistent *Poul Johan Pedersen* (R. 39), Dommerfuldmægtig *Schewing* (St. 11), Lektor *Smith* (St. 92), stud. polyt. *Morten Spangsberg* (St. 41), Tømrermester *Reimer* (Udg. 78) samt Ingeniør *Poulsen* (St. 72).

Fuldmægtig *Martin Nielsen* roste Bestyrelsen og foreslog, at de Ændringsforslag til Lovene, der nu vilde blive udarbejdet, blev trykt i næste Nummer af »Roars Kilde«, saa

Medlemmerne kunde sætte sig ind i dem inden Generalforsamlingen. Han stillede derefter Forslag om, at livsvarige Medlemmers Bidrag ikke gik i Grundfonden, der var rigelig stor, men fremtidig direkte i Understøttelsesfonden. Det vilde ganske sikkert fremme Jubilarernes Indmeldelse, naar Pengene kom de unge til Gode. Landsretssagfører *Fryd*, der paa saa fremragende Maade havde ført »Dansk Studiefond« frem, havde ogsaa indenfor Roskildenser-Samfundet ydet en stor Indsats ved at skabe Midler for dem, der endnu ikke var kommet over den Spærreksamen, der aabnede dem Mulighed for at laane af »Dansk Studiefond«. Bestyrelsen havde forstaaet hans Tanke om Repræsentantskabet rigtigt. Det havde aldrig været hans Mening at skabe en Overorganisation. Han havde tilbragt nogle dejlige Timer med det sidste Nummer af »Roars Kilde«, som han fandt fremragende. Aarsskriftet i sin Form animerede stærkt til Deltagelse, og han fandt det derfor uheldigt, at det var kommet saa sent.

Direktør *Sprechler* udtalte, at Lovene tillod en Overførelse af de Midler, der oversteg 1000 Kr., fra Grundfonden til Understøttelsesfonden, men *Martin Nielsens* Idé var sikkert agitatorisk bedre, og han takkede for Forslaget.

Lektor *Werner* forelagde Regnskabet og knyttede nogle Kommentarer til enkelte Poster. Aarets Underskud skyldtes naturligvis Jubilæet. Medlemstallet var nu 830. En af Aarets Jubilarer havde sendt 100 Kr. til Støtte for næste Generation, at anvende efter Bestyrelsens Skøn. Der gaves Decharge for Regnskabet.

Til Bestyrelsen genvalgtes *Fryd*, *Melby*, *Rørdam*, *Sprechler*, *Werner* og *Herbert Hansen*. Til Revisor genvalgtes *Erbe*.

Direktør *Sprechler* gav derefter Meddelelse om Laanesager. Siden sidste Generalforsamling havde der været 6 Ansøgninger om Laan, hvoraf 5 var blevet bevilget, 4 Laan à 1000 Kr. og 1 paa 800 Kr., ydet til en stud. jur., to seminariestuderende, en stud. mag. og en stud. polyt. Efter 16 Aars Virksomhed var der nu ialt ydet 44 Laan til 42 Laantagere. Ialt var der udlaant 39,200 Kr., hvoraf 20,650 Kr. var tilbagebetalt, saaledes at der nu ialt var 18,550 Kr. udestaaende. Af Laantagerne havde 32 været Studenter, 8 Realister og 2 af andre Kategorier, de 30 havde været mandlige og de 12 kvindelige. Der var ydet 1 Laan paa 1200 Kr., 31 paa 1000 Kr., 1 paa 900 Kr., 2 paa 800 Kr., 1 paa 600 Kr., 7 paa 500 Kr. og 1 paa 400 Kr. Normalt ydedes Laanene først et Aar efter Eksamen. Roskildenser-Samfundet havde Glæde af Virksomheden, og der var endnu ingen Mangel paa Midler, men jo mere kendt Understøttelsesfondens Eksistens blev, desto større Træk kunde ventes. Det vilde derfor være velkomment, om Jubilarerne og andre Medlemmer tænkte paa den. Der havde i Aarenes Løb kun været een Restance, der senere blev klarert, og overhovedet intet Tab.

Fuldmægtig *Martin Nielsen* takkede og udtalte, at naar der intet Tab havde været, skyldtes dette, at der var skønnet rigtigt over Laantagerne.

Under Eventuelt forespurgte Arkitekt *Leo Heiberg*, hvorfor de Medlemmer, der kom efter Middagen for at danse, ikke betalte en Smule, saa Prisen for Middagen kunde ned-sættes. Han ønskede gerne Oplysning om, hvorledes man regnede Kuvert-Prisen ud.

Lektor *Werner* oplyste, at det var Hotel »Prinsen«, der regnede Prisen ud, saa ingen betalte for mere, end hvad han fik. Musiken til Dansen betalte Foreningen.

Rektor *Lauritsen* udtalte Haabet om, at Dimittendfesten i Tilknytning til Translokationen vilde blive bevaret for al Fremtid, takkede for Gymnastikpræmier og Legater og imødesaa med Længsel Indsamlingen til Waldemar Oxholms Legat afsluttet, og Beløbet rundeligt afrundet. 100-Aars Jubilæet for Skolebygningen vilde blive fejret ved en lille privat Højtidelighed paa selve Dagen, den 21. December. Naar man er over 900 Aar, festede man ikke for saa lidt som 100 Aar. I 1842 var dette Hus den flotteste og eleganteste Skolebygning i Danmark. Det var ikke længere Tilfældet, men den havde det forud for alle nye, at den laa paa sin historiske Plads. Dengang og videre frem var der arbejdet paa at bevare den her, og Arbejdet med at skaffe Skolen en Idrætsplads paa dette Sted maatte ses som et Led i Arbejdet. Der var ingen dansk Skole, der som denne havde ligget

Aarhundrede efter Aarhundrede paa selve Kirkepladsen. Det var noget enestaaende — sikkert for hele Europa, og fra Skolens Side vilde der intet blive forsømt for at bevare den her; derfor var der ogsaa i Spørgsmaalet: Idrætspladsen gaaet lidt haardt til Værks. Ved Højtideligheden den 21. December vilde man særlig mindes Rektor *Bloch*, en af de betydeligste Personligheder, der havde virket ved Skolen. Det var i Aar 125 Aar siden, han havde skaffet Skolen sit gamle Navn: Roskilde Katedralskole tilbage, efter at det i 1801 var frataget den, og med det Retten til en Række Legater.

Rektor udbragte som Afslutning et Leve for Roskildenser-Samfundets Bestyrelse og Formanden et Leve for Rektor.

Stiftelsesfesten 1942.

At der er rigeligt »Stof« til to Fester i Stedet for eet Rusgilde, saa man straks paa »Prinsen«, da Dagens Festmiddag til Ære for Aarets Jubilarer og for Foreningens Fødselsdag begyndte en Times Tid efter Generalforsamlingen. — Fuldt Hus i »Prinsen«, en animeret Stemning omkring og hos Jubilarerne, hvad enten disse var officielle 50-, 40- og 25-Aars, eller blot Kammerater, der mødtes fra 1 til 49 Aar efter Skoletiden.

Formanden, Kammerherre *W. Oxholm*, bød Velkommen til Festen for de modnere Aargange, ledte et Øjeblik Tankerne mod Kongen, hvis Bedring saa glædeligt er i Fremadskriden, og hyldede Rektor *Lauritsen*, der som sædvanlig var i Spidsen for de indbudte Gæster. Under Spisningen kaldte Direktør *Sprechler* 50-, 40- og 25-Aars Jubilarerne frem paa Rad og Række. Alle blev fejret med Haandklap.

Tømrmester *Villiam Kristensen*, Roskilde, selv 40 Aars Realist-Jubilar, takkede paa 50- og 40-Aars Jubilarernes Vegne og lod sin Tale gaa over i en ægte og hjertelig Hyldest til det Land, der har fostret Skolen — en Tale paa fortrinlige Vers, der førte ud over Landets skønne Egne, sluttende i Sønderjylland.

Paa 25-Aars Jubilarernes Vegne talte og takkede Forfatteren *Knud Bruun-Rasmussen*, der først mindedes 25 Aars-Studenternes Fest i København, en betagende Aften, særlig paa Grund af Kronprinsens Tale. — Naar man kom til Roskilde saa mange Aar efter, var det det samme som at være paa Sporet efter den tabte Tid. Taleren misbilligede i høj Grad, at Skolen havde tilladt sig at brede sig ud over »Konens Hus« (Stedet, hvor nu Gymnastik-Bygningen ligger) og beklagede ogsaa de mange grimme Huse, der efterhaanden er skudt op i Byen! Vi sværger til det Roskilde, der var dengang, og som nu er skjult til Stede — en Skaal for det usynlige Roskilde!

Stemningen, der efterhaanden havde antaget de traditionsrige Former, slog ud i lys Lue ved Afsyngelsen af Assistent *Gehl-Madsens* fortrinlige Sang, og da Formanden havde gentaget sin Meddelelse fra Generalforsamlingen om Lensgreve *Ahlefeldt-Laurvigs* nye, store Gave, Afholdelse af kommende Sommer-Rusgilder, blev der stormende Bifalds-Jubel. Fabrikant *K. Michelsen* fik fuld Tilslutning til Afsendelse af et Telegram til Lensgreven.

Konditor *Holger Schmidt* var Ordfører for en lille Kreds af 35 Aars »Jubilarer« og hilste de to tilstedeværende Lærer fra sin Tid, Lektor *Rathsach* og Lektor *Schoustrup*.

Overbibliotekar, Frk. *Haralda Poulsen*, talte for Kammeratskabet, idet hun særlig mindedes de første kvindelige Elever, der kom ind i Skolen for 40 Aar siden og mødtes i et udmærket Kammeratskab med de mandlige.

Læge *Oluf Poulsen* talte for Rektor *Boëtius*. Rektor *Boëtius* havde haabet at kunne komme, — »jeg vilde gerne være kommet til Stede for at synge min Svanesang«, havde han skrevet, men Turen maatte opgives. Den livlige Hyldest-Sang til Rektoren, som skulde have lydt, oplæste Taleren nu i Stedet og udbragte et Leve for ham.

Lektor *Rathsach* takkede Foreningen, fordi den samler de gamle Kammerater — en Skaal for Roskildenser-Samfundet!

Nu overflyttedes Residensen til de om muligt endnu livligere Kaffeborde, og snart efter gik Dansen i Salen. Til den Tid mødte de vordende Russer, Skolens 3. G.'ere, som Gæster, for at faa en Forsmag paa Roskildenser-Samfundets Glæder ...

Skolekomedien 1942.

Efter Rektors Indbydelse afholdt Roskildenser-Samfundet en kammeratlig Aften paa Skolen Lørdag den 5. December, hvor vi fik Lejlighed til at overvære en ekstra Opførelse af Aarets Skolekomedie: Et Eventyr i Rosenborg Have.

Den gamle Heiberg-Operette genopstod i en charmerende Forening af Weyses yndefulde Musik og fikst Skolekomedie-Spil. Adjunkt, Fru *Estrid Lund* og Adjunkt *Sv. Johannsen* havde instrueret, Gymnasiasterne *Jørgen Magnussen* og *Erik Sigurd Hansen* var Ophav til de fortræffelige Dekorationer, og det var Adjunkt, Frk. *Emmy Moes*, der havde indstuderet Sangene, og som dirigerede Orkestret og spillede Klaverstemmen i Ouverturen ... Skoleorkestret havde stor Andel i Dagens Underholdning, foruden Weyses Ouverture hørtes som Mellemaktsmusik Allegroen af Mozarts »Eine kleine Nachtmusik«; begge Dele viste, at Skoleorkestret stadig vinder i Kvalitet.

Man har sjældent set saa mange Forviklinger i een Akt, to Afdelinger, som dem, J. L. Heiberg har stuvet sammen i Rosenborg-Eventyret, men Pudsighed og Virkning kan man ikke frakende dem, navnlig som de blev spillet af disse Elever fra Skolens ældre Klasser.

Efter Forestillingen, der naturligvis gjorde stor Lykke, var der Lejlighed til at indtage Forfriskninger i de tilstødende Klasselokaler, der fungerede fortrinligt som Restauration, og bagefter blev der danset til den store Guldmedalje.

Foraarsfest i København 1943.

Det forbløffende Program for Roskildenser-Samfundets Foraarsfest i København trommede saa mange Medlemmer og Gæster sammen, at Rammerne bogstavelig sprængtes — man maatte nemlig sænke »Elevator-Væggen« til Forlængelse af Ingeniørhusets Festsal for at skaffe Plads. Ca. 400 Deltagere var mødt op, da Tæppet gik for »Guderne ser«, et behændigt lokaliseret Spex med adskillige Pletskud af Vittigheder og forbavsende Handling, forfattet af Sekretær, cand. jur. *Jørgen Andersen-Rosendal*. Begrebet »Spex« maa nærmest udlægges som fortidige Personers Genoptræden i højst nutidige Foreteelser — her var det et hyggeligt Selskab af nordiske Guder og Navne fra Kongerækken, der tog et Trip til Roskilde for at være Dommerkomité i en Konkurrence om en ny og bedre Statue af Roar og Helge! Paa faa Undtagelser nær var det Medlemmer, der spillede Rollerne til almindelig Jubel i Salen, saaledes Lektor *Axel Werner* som selveste Odin, Professorinde *Clara Hammerich* som brynjeklædt Frigga, Musikpædagog *Karen Andersen-Rosendal* alias Dronning Margrethe, Bankassistent *Poul Mortensen* som en herlig Erik Ejegod, Tandlæge *Holger Nielsen*, København, som Heimdal paa Elegantier-Facon, stud. med. *Herbert Hansen* som Svend Tveskæg og flere endnu. I indlagte Numre kaldte Pianistinden, Frk. *Lis Brücker* et fint-musikalsk Pust ind over Forestillingen med sin Chopin, *Bent Flensborg* leverede som »Tragedienne af Format« et vaskeægte Klovnummer, og der var saamænd ogsaa Swingpjatter og en fortræffelig Vise-Sangerinde, stud. med. *Grethe Hooge*. *Troels Munk* havde smaa private Triumfer i tre Roller, og *Holger Rørdam* læste — i Forestillingens Aand — sin Prolog til *Slut*.

Bifaldet var overstrømmende, og Forfatteren og samtlige Skuespillere blev fremkaldt eftertrykkeligt.

Bagefter dansede man saa meget, som det er menneskeligt muligt at naa inden 24.
K.

Fru Professorinde *Hammerich* som *Frigga* og Lektor *Werner* som *Odin*.

★

Rusgildet 1943.

Roskildenser-Samfundets Rusgilde blev Traditionen tro en stor Succes. Lærere, Medlemmer og de nybagte Studenter og Realister samledes til den festlige Middag paa »Prinsen«, hvor Festens Giver, Lensgreve *Ahlefeldt-Lurvig*, bød velkommen og talte for Kong Christian den X, til hvem Forsamlingen vedtog at sende et Telegram. Derefter udbragtes det nifoldige Leve og Kongesangen blev sunget.

Lensgreven holdt Rustalen. Han causerede først over Emnet Kvinderne, der fik Adgang til Studenterforeningen, før de fik det til Valgisterne. Derefter talte han manende til de unge Studenter, hvem han paalagde at holde sig til det positive contra det negative, lige som de ikke skulde tale om relative Sandheder contra de absolutte. Kristendommen er en absolut Sandhed, understregede han. Vogt Dem for tre Ting, sagde Lensgreven, Hyklerti, at udgive Dem for noget, De ikke er, og for at smykke Dem med laante Fjer. Pas paa de Smaaord, der hedder i og for sig, egentlig og saadan set.

Vogt Dem for at generalisere og vogt Dem for nationalt Fjendskab og Venskab, for husk, at begge Begreber er Tidens Skiften underkastet.

De skal først og fremmest være danske. I min Tid var det hædrende at være dansk Student. Jeg vil ønske, at De maa føle det paa samme Maade. Roskildestuderterne leve.

Landsretssagfører *Fryd* talte for Realisterne. For alle Dimittenderne gælder, udtalte han, at de Aar, de har tilbragt her i Roskilde under omsorgsfulde Læreres Vejledning, vil have Betydning for dem altid. I de otte Aar, jeg gik i Roskilde Katedralskole, fik Lærernes

Paavirkning en saadan Betydning for mig, at den fulgte mig ogsaa ud over Skoleporten. I denne Forbindelse fremhævede Taleren især den gamle Lektor *Schoustrup*, der trods sine 83 Aar tog livlig Del i Festen.

Jeg tror, sagde Landsretssagføreren, at Realisterne har haft godt af at have de samme Lærere som Studenterne, og jeg tror, at de unge gaar fra Roskilde Katedralskole ud i det praktiske Liv med gode Forudsætninger. Jeg ønsker Realisterne en lys og lykkelig Fremtid.

Lektor *Schoustrup* takkede og udbragte et Leve for Lensgreven.

Direktør *Sprechler* talte for Lektor *Morthorst* og Frue, hvis Stilling paa Skolen han karakteriserede som noget enestaaende. Han talte om den Undervisning, de to Lærere havde ydet ud fra en ærlig Tro, og han takkede Lektor *Morthorst* for de Frø, han havde saaet i hans Sind.

Rektor *Lauritsen* foreslog at sende et Telegram til Formanden, Kammerherre *Oxholm*. Derefter rettede han en smuk Tak til Lensgreven, Aftenens pater familias, for den store Familie, der hedder Roskildenser-Samfundet. Der skal i Aften lyde en Tak til Lensgreven, der er mere end en Tak for Mad. Det er en Tak for hans Trang til at lade Romantiken komme til Orde, naar han er iblandt os.

Student *Rolf Dahl* talte for Skolen, Lærerne og Roskildenser-Samfundet og bad under Bifald sine Kammerater træde ind i Foreningen.

Der indløb paa dette Tidspunkt Takketelegram fra Kongen. Det oplæstes af Lensgreve *Ahlefeldt-Laurvig*.

Student *Thøger Harder* talte for Lærerne, specielt for Fru *Lund*.

Civilingeniør *Peter Hartmann* talte for Sammenholdet blandt Studenterne inden for de forskellige Aargange og bad de unge om at leve op til de store Ord: Sit Fædreland skylder man alt.

Adjunkt, Fru *Lund* takkede Studenterne og erklærede, at da de unge kom ind i Skolen i 1940, fik hun Tillid til, at der kom en Dag efter denne.

Lektor *Morthorst* takkede for Direktør *Sprechlers* smukke Ord, og Direktør *Henrik Tholstrup* foreslog, at man blandt de ældre Aargange samlede ind til Anskaffelsen af et Højttaleranlæg. Dette skete, og der indkom 247 Kr.

Ved Festen blev der sunget en smuk Sang af Lensgreve *Ahlefeldt-Laurvig* og endvidere *Ovids* Vers om *Pyramus* et *Thisbe*, først paa Latin, dernæst i Rektorinde *Lauritsens* henrivende Oversættelse til Rektorindens Melodi.

Bagefter blev der som sædvanlig danset med Liv og Lyst.

Bestyrelsens Forslag til nye Vedtægter for Roskildenser-Samfundet.

Da Foreningens Vedtægter ikke længere er tidssvarende, som ogsaa omtalt af Fuldmægtig *Martin Nielsen* ved sidste Generalforsamling, har Bestyrelsen fundet det rigtigt at udarbejde helt nye Vedtægter, som det er Hensigten at sætte paa Dagsordenen til Generalforsamlingen 1944, men som vi allerede bringer her, for at give Medlemmerne Lejlighed til at sætte sig ind i Forslagets Enkeltheder.

Saaledes som Forslaget her foreligger, er det vedtaget paa et Bestyrelsesmøde den 13. Oktober d. A. paa Grundlag af Forslag fra et af Bestyrelsen den 31. Oktober 1942 nedsat Udvalg, bestaaende af *Fryd, Michelsen* og *Sprecher*. Ændringsforslag bedes sendt til Landsretssagfører *Emil Fryd*, Kampmannsgade 2, København V, saavidt muligt senest den 1. Februar 1944.

Tallene i Parentes angiver de tilsvarende Paragraffer i de nugældende Vedtægter.

§ 1. (1).

Foreningen, der er stiftet den 28. Oktober 1916 paa Roskilde Katedralskole, bærer Navnet »Roskildenser-Samfundet«.

§ 2. (2).

Dens Formaal er:

- at vedligeholde Forbindelsen mellem Elever udgaaede fra Roskilde Katedralskole,
- at styrke og bevare Sammenholdet mellem disse og at yde Medlemmer økonomisk Støtte samt
- at fremme, hvad der kan tjene til Ære og Gavn for vor gamle Skole.

§ 3. (3).

Disse Formaal søges naaet ved Afholdelse af Møder og selskabelige Sammenkomster, Udgivelse af et Medlemsblad, Ydelse af Laan og anden økonomisk Støtte til Medlemmer samt ved Uddeling af Flidspræmier og anden Opmuntring til Skolens Elever.

I det Omfang, Midler dertil haves, kan Foreningen ogsaa tage andre Opgaver op, der tjener til at fremme dens Formaal.

§ 4. (19, 20, 21, 22, 23 og 26).

Som Medlem af Foreningen kan optages enhver, der har gaet i Roskilde Katedralskole samt fungerende og afgaaede Lærere ved Skolen.

Optagelse sker ved Henvendelse til et Bestyrelsesmedlem, som lader Henvendelsen gaa videre til Sekretæren. Bestyrelsen afgør, om Optagelse kan finde Sted. Bestyrelsen kan nægte Optagelse, men Sagen skal da — saafremt det ønskes — forelægges for Generalforsamlingen til endelig Afgørelse.

Ved Indmeldelse betales Medlemsbidrag for det løbende Regnskabsaar, medmindre Indmeldelse finder Sted i April Kvartal.

Ethvert nyt Medlem faar, naar Optagelse er godkendt og Kontingent betalt for det løbende Aar, fra Kassereren tilstillet et Eksempplar af Foreningens Vedtægter samt et Medlemskort, som maa kunne forevises ved Sammenkomster og Generalforsamlinger.

Ethvert Medlem er pligtig at melde Bopælsforandring til Kassereren. Forsømmes dette, maa Medlemmet selv tage Følgerne heraf (f. Eks. manglende Indvarsling eller Udstregning af Medlemslisten).

Udmeldelse af Foreningen skal ske skriftligt til Sekretæren inden 1. August, i modsat Fald maa Aarsbidraget betales for det løbende Aar.

Bestyrelsen kan i særlige Tilfælde give Henstand med Medlemsbidrag.

§ 5. (25).

Generalforsamlingen kan efter Bestyrelsens Indstilling ved eenstemmig Beslutning udnævne Æresmedlemmer.

§ 6. (23 og 24).

Foreningens Midler tilvejebringes ved Aarsbidrag og Bidrag for livsvarige Medlemmer samt ved de Gaver og Legater, der maatte blive skænkede til Foreningen til dens Virksomhed i Almindelighed eller til særlige Formaal.

Det aarlige Medlemsbidrag er 2 Kr. for Medlemmer under 25 Aar og 5 Kr. for ældre. Dog staar det enhver frit for at tegne sig for et højere Aarsbidrag. Livsvarig Medlemsret opnaaes med Betaling af 100 Kr. een Gang for alle, hvorefter Aarsbidraget bortfalder.

§ 7. (5).

De indgaaede Midler fordeles saaledes:

- a) Til *Grundfonden*: Medlemsbidrag, der allerede er indbetalt af livsvarige Medlemmer.
Over Grundfondens Midler kan kun Generalforsamlingen disponere efter Forslag fra Bestyrelsen. Saa længe andre Midler haves, maa Grundfonden ikke nedbringes under 1000 Kr.
- b) Til *Understøttelsesfonden*: Aarlige Medlemsbidrag udover de fastsatte Minima, fremtidige livsvarige Medlemmers Kontingenter, Renter af Understøttelsesfonden og Grundfonden og de Gaver og Legater, som gives i Understøttelsesøjemed.
- c) Til *Driftskapitalen*: Medlemsbidragenes Minima og de Gaver og Legater, som ikke gives i Understøttelsesøjemed.
Bestyrelsen er berettiget til at overføre Midler fra Driftskapitalen til Understøttelsesfonden.

§ 8. (5).

Understøttelsesfonden yder Medlemmerne Hjælp under Studier og anden Uddannelse eller under vanskelige økonomiske Forhold iøvrigt.

Understøttelsesfonden yder:

- a) Laan, der som Regel ikke maa overstige 1000 Kr. og skal tilbagebetales senest i Løbet af 4 Aar, Studielaan senest i Løbet af 7 Aar. Af Laanene svares en lav Rente, som fastsættes af Bestyrelsen. Laanene ydes mod passende Sikkerhed, men Bestyrelsen kan fravige dette Krav i særlige Tilfælde.
- b) anden økonomisk Støtte ogsaa til ældre, nødlidende Kammerater.

§ 9. (4).

Selskabelige Sammenkomster afholdes efter Bestyrelsens Bestemmelse. Rusgilde afholdes i Roskilde.

§ 16.

Foreningens Medlemsblad »Roars Kilde«, udsendes til samtlige Medlemmer forinden den aarlige Generalforsamling og skal indeholde Referat af sidste Generalforsamling, Rusgilde, Møder og Sammenkomster, Aarets Regnskab samt Fortegnelse over de siden sidste Udsendelse tilgaaede og afdøde Medlemmer og over Aarets Dimittender og Jubilarer. Hvert femte Aar bringes Medlemsfortegnelsen.

§ 11. (12, 15 og 16).

Den højeste Myndighed i Foreningen er hos Generalforsamlingen.

Ordinær Generalforsamling afholdes inden Udgangen af Oktober og sammenkaldes af Bestyrelsen med mindst 14 Dages Varsel (Brev eller Brevkort) og med specificeret Angivelse af Dagsorden.

Forslag, der ønskes behandlede paa Generalforsamlingen, skal være indleverede til Bestyrelsens Formand inden den 15. August.

Ekstraordinær Generalforsamling afholdes enten efter Bestyrelsens Bestemmelse eller naar skriftlig Begæring herom fremkommer fra mindst 30 af Foreningens Medlemmer, og Bestyrelsen skal da inden 14 Dage foretage fornøden Indkaldelse med 8 Dages Varsel.

§ 12. (17 og 18).

Stemmeberettigede paa Foreningens Generalforsamlinger er alle mødende Medlemmer. Stemmeret kan ikke udøves ved Fuldmagt.

Generalforsamlingen ledes af en ved simpel Stemme flerhed valgt Dirigent, der afgør alle Spørgsmaal vedrørende Sagernes Behandlingsmaade og Stemmeafgivningen.

Generalforsamlingen er med de i § 14 angivne Begrænsninger beslutningsdygtig uden Hensyn til Antallet af tilstedeværende Medlemmer.

Stemmeafgivning sker ved Haandsoprækning; dog kan Bestyrelsen eller Generalforsamlingens Majoritet forlange skriftlig Afstemning.

§ 13. (8 og 18).

Paa den ordinære Generalforsamling skal forelægges:

- a) Bestyrelsens Beretning om Virksomheden i det forløbne Aar.
- b) Beretning om Understøttelsesfondens Virksomhed.
- c) Det reviderede Regnskab.
- d) Forslag fra Bestyrelsen eller Medlemmer.
- e) Valg af Medlemmer til Bestyrelsen, jfr. § 16.
- f) Valg af Revisor, jfr. § 18.

§ 14. (12 og 13).

Beslutninger paa Generalforsamlingen tages ved simpel Stemme flerhed, dog fordrer til Vedtagelse af Vedtægtsændringer, at Forslaget vedtages med mindst $\frac{2}{3}$ af de mødtes Stemmer.

Til Opløsning af Foreningen kræves Vedtagelse paa 2 paa hinanden med 2 Maaneders Mellemrum følgende, særlig hertil indvarslede Generalforsamlinger med $\frac{4}{5}$ Majoritet af de mødtes Stemmer paa begge Generalforsamlinger.

Over Forhandlingerne paa Generalforsamlingen foranlediger Bestyrelsen ført en Protokol, der underskrives af Dirigenten og Formanden eller hans Stedfortræder.

§ 16. (8 og Vedtægtsændring af 21/9 1940).

Foreningens Bestyrelse bestaar af 11 af Generalforsamlingen for 2 Aar ad Gangen valgte Medlemmer, hvoraf aarligt afaaar skiftevis 6 og 5. Af Bestyrelsens Medlemmer skal 2 være under 30 Aar.

§ 17. (6, 9, 10, 11 og 28).

Bestyrelsen har, indenfor de i Lovene fastsatte Grænser, Myndighed til at træffe Bestemmelse i alle Foreningens Anliggender under Ansvar overfor Generalforsamlingen. Bestyrelsen er beslutningsdygtig, naar efter Indvarsling til samtlige Medlemmer mindst 6 Bestyrelsesmedlemmer er tilstede. Beslutninger tages ved simpel Stemme flerhed.

Bestyrelsen vælger af sin Midte Formand, Næstformand, Sekretær og Kasserer, udarbejder Forretningsgang og fordeler iøvrigt Forretningerne indbyrdes.

Bestyrelsen fører Protokol over sine Forhandlinger. Protokollen underskrives af samtlige tilstedeværende Medlemmer.

Foreningen forpligtes ved Underskrift af to af Bestyrelsen dertil bemyndigede Medlemmer af denne. Foreningens Værdipapirer noteres paa dens Navn og forsynes med Prohibitivpaategning.

§ 18. (7 og 23).

Regnskabsaaret gaar fra 1. August til 31. Juli. Kassereren fører Regnskabet og foretager Opkrævning af Kontingenter. Regnskabet revideres af to paa den ordinære Generalforsamling valgte Revisorer, af hvilke een afaaar hvert Aar. Genvalg kan finde Sted. Revisorenes Arbejde foregaar i Henhold til en af Bestyrelsen udarbejdet Instruks.

§ 19. (27).

Til Eksklusion af et Medlem kræves en Generalforsamlingsbeslutning med $\frac{2}{3}$ Majoritet af de mødtes Stemmer.

§ 20. (14).

I Tilfælde af Opløsning af Foreningen overgaar dens Formue til Roskilde Katedralskole til Bestyrelse af Rektor og to af Skoleraadet valgte Lærere ved Skolen og til Anvendelse som Legater til flinke Elever.

Waldemar Oxholms Legat.

§ 1.

Navn: Waldemar Oxholms Legat.

Legatet er stiftet Aar 1941 i Anledning af Stiftamtmand, Kammerherre Waldemar Oxholms 25 Aars Jubilæum som Formand for Roskildenser-Samfundet.

§ 2.

Legatkapitalen er tilvejebragt ved Indsamling blandt Roskildenser-Samfundets Medlemmer; nye Indbetalinger kan til enhver Tid finde Sted.

§ 3.

Renterne af Legatet udbetales ved den aarlige Rusfest i een à to Portioner. Berettiget til at komme i Betragtning er ethvert interesseret Medlem af Roskildenser-Samfundet, der indenfor de 5 foregaaende Aar har bestaaet Studenter-, Real- eller Mellemskoleeksamen, og som har udvist Flid og Dygtighed under Studium eller anden videre Uddannelse; Ansøgning kræves ikke.

§ 4.

Roskildenser-Samfundets Bestyrelse træffer Bestemmelse om Tildeling af Legatet paa Grundlag af Indstilling fra dennes to yngste Medlemmer efter Samraad med Rektor.

§ 5.

Legatet er tænkt som en Opmuntring.

§ 6.

De indkomne Midler anbringes i Stats- eller Kreditforeningsobligationer.

§ 7.

I Tilfælde af Legatets Ophævelse, hvilket kun kan ske efter eenstemmig Beslutning af Bestyrelsen, tilfalder Midlerne Roskildenser-Samfundets Understøttelsesfond.

Roskildenser-Samfundets Regnskab.

1. Aug. 1942—31. Juli 1943.

A: Kasseregnskab

Grundfonden:

Overført fra forrige Aar		Kr.	572,57
Renter af Sparekassebeholdning	Kr.	21,94	
Renter af Obligationsbeholdning	»	94,50	» 116,44
		Kr.	689,01
÷ Renter overført til Understøttelsesfonden		»	116,44
	At overføre til næste Aar ...	Kr.	<u>572,57</u>

Understøttelsesfonden:

Overført fra forrige Aar		Kr.	1245,52
Ordinære og ekstraordinære Bidrag i Regnskabsaaret ...	Kr.	883,00	
Renter af Grundfonden	»	116,44	
Renter af Sparekassebeholdning	»	13,59	
Renter af Obligationsbeholdning	»	450,00	
Renter af udlånte Midler	»	402,40	
Afdrag paa Laan	»	2600,00	» 4465,43
		Kr.	5710,95
÷ Udlaan af Fondens Midler	Kr.	3000,00	
Honorar for juridisk Assistance	»	100,00	
Andre Udgifter	»	3,00	Kr. 3103,00
	At overføre til næste Aar ...	Kr.	<u>2607,95</u>

Driftsfonden:

Overført fra forrige Aar		Kr.	3682,71
Indtægter i Regnskabsaaret:			
Medlemsbidrag (Minima) og Restancer	Kr.	3351,00	
Renter af Giro- og Sparekassebeholdning	»	112,02	
Ahlefeldts Legat	»	500,00	
Indsamling ved Sommerfesten	»	237,81	» 4200,83
		Kr.	<u>7883,54</u>

Udgifter i Regnskabsaaret:

Jubilæumsfesten og Generalforsamlingen	Kr.	1138,05	
Skolekomedie i Decbr.	»	66,40	
Sammenkomst i København	»	521,05	
Sommerfest i Roskilde	»	84,80	
»Roars Kilde« Nr. 24	»	1659,40	
Flidspræmier til to Dimittender	»	200,00	
Gymnastikpræmier	»	94,50	
Katedralskolens Forlystelseskasse	»	63,30	
Administrationsudgifter	»	451,71	
Kranse, Blomster, m. m.	»	81,60	Kr. 4360,81
At overføre til næste Aar			<u>Kr. 3522,73</u>

B: Samlet Kapitalformue

Grundfonden:

Sparekassebeholdning	Kr.	572,57	
Kr. 2100 Østift. Kreditforening 13. Serie til Kurs pr. 31. Juli 1943	»	2063,25	Kr. 2635,82

Understøttelsesfonden:

Sparekassebeholdning	Kr.	2607,95	
Kr. 7000 Ny jyske Købst. Kreditf. Obl. 8. Serie til Kurs pr. 31. Juli 1943	»	7000,00	
Kr. 3000 Østift. Kreditf. Obl. 13. Serie til Kurs pr. 31. Juli 1943	»	2947,50	
Udestaaende Laan	»	17950,00	Kr. 30505,45

Driftsfonden:

Sparekassebeholdning		Kr.	3522,73
Ahlefeldts Legat		»	10000,00
Samlede Midler			<u>Kr. 46664,00</u>

Det Raben-Levetzau'ske Fonds Bidrag til Fremstilling af et Værk om Roskilde Katedralskoles Historie udgjorde pr. 31. Marts 1943 med Renter Kr. 1102,80.

Roskilde, den 1. September 1943.

A. WERNER

Kasserer

Undertegnede Revisorer har gennemgaaet nærværende Regnskab, Grundfondens og Understøttelsesfondens Regnskab, alt med tilhørende Bilag og intet fundet at bemærke. Tillige er os forevist Grundfondens og Understøttelsesfondens Obligationer i noteret Stand og med tilhørende Kuponer. Kassebeholdningen Kr. 252,80 var til Stede.

Roskilde, den 20. September 1943.

E. Meyn.

V. Erbe.

„Kildekalk“.

Bent Nebelong (St. 36), **Bent Jørgensen** (St. 37) og **Paul Pape Nielsen** (St. 38), henholdsvis cand. jur., Elektroingenør og Bygningsingenør, har i det forløbne Aar bestaaet deres Embedseksamener med Udmærkelse.

Cand. mag. Frits Nielsen, Odense (St. 35), og **Edle Broe** (St. 37), har giftet sig, og det samme har Forstassistent **Ole Mahrt Olsen** (St. 34), og **Lise Brusendorff** (R. 37), gjort.

Det er ikke ualmindeligt, at Redaktøren modtager Bebrejdelser, fordi »Roars Kilde« ikke bringer andet »Kammeratstof« end Udmærkelser og Roskildenser-Kammeratægteskaber, men alene Hensynet til Pladsen i Bladet forbyder det, hvortil kommer, at vi efterhaanden er blevet saa mange, at vi jo langtfra kender hinanden, og hvad er der ved at sidde og læse personligt Nyt om en Masse Mennesker, man intet Kendskab har til. Det maa blive en Opgave for de enkelte Hold at holde sammen paa sig selv. Hvor udmærket det kan gøres, har »Roars Kilde«s Redaktør haft Lejlighed til at se i Aar, idet et Blad, udgivet af Studenterne fra 1928, altsaa 15-Aars Jubilarer, er kommet ham i Hænde. Redaktøren **Poul Gehl-Madsen** har tilskrevet hver enkelt af sine Kammerater og afkrævet ham eller hende fyldige Oplysninger om Uddannelse, Ægteskab, Udenlandsrejser m. v., hvilket han derefter serverer vittigt og kvikt i et 6 Sider stort duplikeret Blad i Kvartformat. Gak hen og gør ligesaa, men sig ikke, at det er en Opgave for »Roars Kilde«. Alene disse Oplysninger om Studenterholdet 1928 vilde fylde ca. 12 Sider, og ingen, der gik ud før 1928 vil Meddelelserne interessere, og af dem, der blev færdige efter 1928, kun dem, der har gaaet sammen med dette Hold i Skolen, altsaa højst 6 Aargange, og det er skam for lidt.

Sidste Vinter startedes i Roskilde en Folkemusikskole med Adjunkt Frøken **Moes** som Leder. Den fortsætter i Aar og har Lokale paa Katedralskolen, saa alle de, der maatte nøjes med Sangundervisning af ældre Herrer, har nu en Chance for at erfare, hvor animerende det er at blive undervist af en ung og smuk Lærerinde. Det maa være nogle mærkværdige Skoledrenge, der søger at blive »Brummere« i vore Dage.

Fuldmægtig **Martin Nielsen** (St. 15) har sendt »Roars Kilde« nedenstaaende lille morsomme Historie, som han har klippet i Holbæk Amts Venstreblad, og det skal han have Tak for. Det er altfor sjældent, at nogen tænker paa at glæde Redaktøren med Stof. Nej, han maa selv plage Folk for det. Altsaa, bare lidt Avisudklip, som De formoder kan have Interesse; det er da saa let at tage en Saks. Naa, nu kommer Historien:

Den tidligere Nykøbing F.-Rektor **S. A. Christensen**, der er død, 81 Aar gammel, var født i Holbæk, hvor hans Far var Kreaturkommissionær, og han blev Student fra Roskilde 1879. Med hans Ankomst til Nykøbing som Rektor i 1909 holdt ogsaa nye Skikke deres Indtog paa den ærværdige, traditionsbundne Katedralskole. Efterhaanden forsvandt Lærerkollegiets Diplomatrakker og frygtindgydende Fuldskæg.

Rektor, der var Matematiker af Fag, havde et imponerende Overblik over Tal, og det benyttede han sig ofte af, naar han holdt Tale. Han jonglerede da med Tal paa en baade populær og vittig Maade.

Rektor Christensen var et Ordensmenneske, og det ærgrede ham, naar Elever og Lærere kom for sent til Timerne. Naar det ringede ind fra det store Frikvarter, stod den lille

pertentlige Mand paa Trappen i Porten, og med sin Merskumspibe i Haanden holdt han Øje med Porten. Blandt de Lærere, der var slemme til at komme for sent, var nu afdøde Adjunkt, *Dr. Krag*, den senere Indenrigsminister. En Dag gik det galt, og Rektor sagde.

»Jeg maa gøre Dem opmærksom paa, at De kommer 10 Minutter for sent, *Dr. Krag*.«

Denne hev sit Ur frem, saa paa det og sagde saa: »Saa maa Deres Ur skam gaa forkert, Rektor, for efter mit Ur er det *et Kvarter* siden, det har ringet.«

Mary Ørts (R. 36) har opnaaet Certifikat som Svæveflyver. Der kan De se, man behøver ikke absolut at tage Udmærkelse eller at gifte sig med en Skolekammerat for at komme i »Roars Kilde«, men noget særligt skal der til.

Landsretssagfører *Emil Fryd*, Lederen af Dansk Studiefond og gennem mange Aar primus motor i Roskildenser-Samfundets Understøttelsesfond, er blevet Ridder af Dannebrog.

Adjunkt *Hellner* har overtaget Udgivelsen af de af *C. C. Christensen* og *Krogsgaard* i Fællesskab udgivne geografiske Bøger og Atlas. Maatte han snart kunne trække Verdens nye Grænser og saa lade være med at ændre dem i rum, rum Tid.

Vil det glæde Dem at høre, at Kilderne igen springer i Roskilde? Ak, ak, de springer kun med Vandværksvand, efterhaanden som Kommunen lægger Ledninger til dem. Dog, vi har Maglekilde, Roars Kilde, den strømmer frodigt med Kildevand fra den dybe Grund som i Tidernes Morgen. Maatte vort Skoleblad, der har taget Navn efter den, heller aldrig tørre ud.

Den nye Forside er udført efter et Luftfotografi, som Roskilde Turistforening ved Formanden, Boghandler *Flensborg* (St. 01), venligst har laant »Roars Kilde« til Reproduktion, Paaskriften er udført af Tegneren *Mogens Lindegaard*, Roskilde, der ligeledes er Mester for de smaa Roskilde-Vignetter rundt i Bladet.

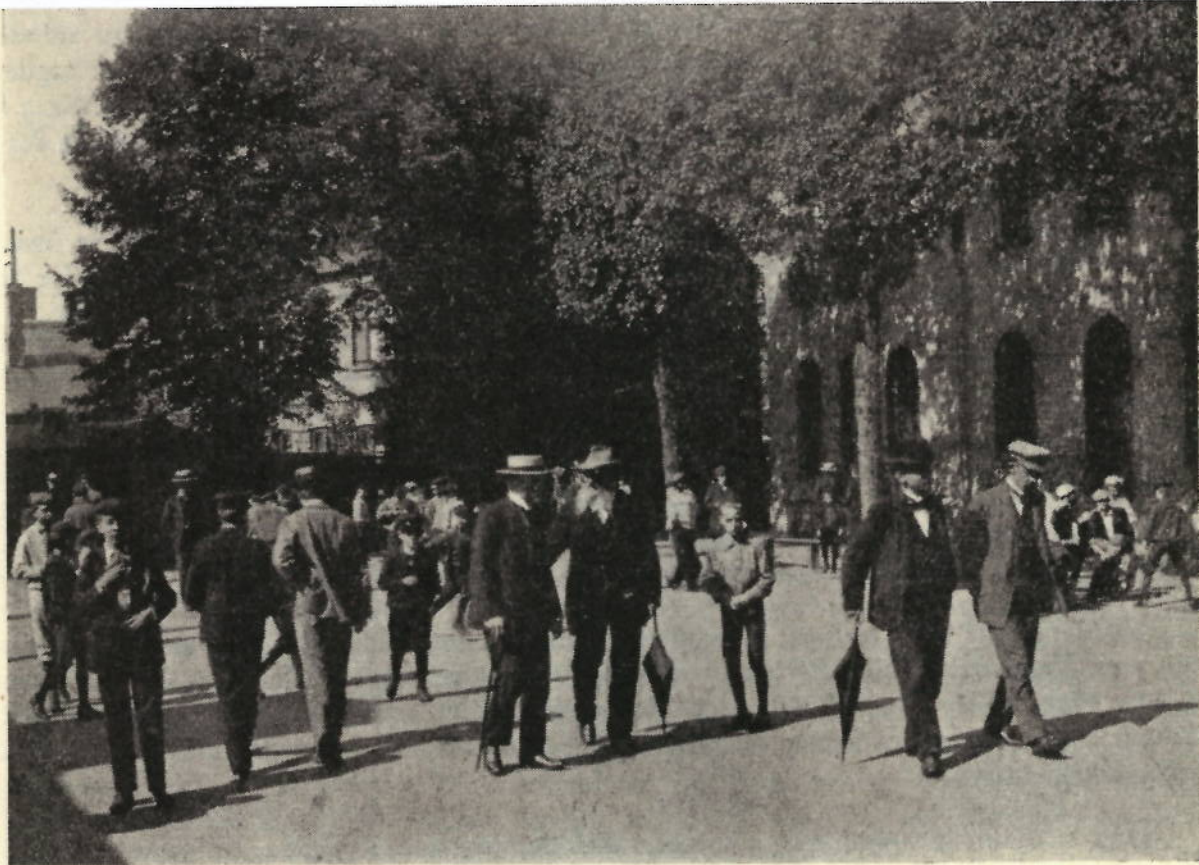
Klichèerne til Billederne af Rektor *Boëtius* og Lektor *Rathsach*, henholdsvis Side 9 og Side 22, tilhører Boghandler *Flensborg* (St. 01), der venligst har udlaant dem til »Roars Kilde«.

Klager Deres Kammerater over, at de ikke har modtaget dette Nummer af »Roars Kilde«, saa giv dem de gode Raad snarest muligt at indsende deres Kontingent til Kassereren.

Skulde De ligge inde med morsomme gamle Skolebilleder, det være sig af Lærere, Interiører, Situationer etc., vil Redaktøren være taknemmelig for at maatte laane dem til »Roars Kilde«.

Husk at melde Flytning. Ellers risikerer De hverken at modtage Indbydelserne til Roskildenser-Samfundets Sammenkomster eller »Roars Kilde«. De sparer Kontingentet, ja vist, men De mister Kontakten med gamle Skolekammerater, og den er meget, meget mere værd end de Par Kroner.

Ansøgninger om Laan fra Roskildenser-Samfundets Understøttelsesfond stiles til Bestyrelsen og indsendes til en af Fondens to Administratorer: Direktør *H. W. Sprechler*, Ole Olsens Allé 14, Hellerup, eller Fabrikant *K. Michelsen*, Vestergade 23-25, Kbhvn. V.

Dette stemningsfulde Billede fra Skolegaarden er taget Aar 1900. De voksne er fra venstre Adjunkt *Norup*, Overlærer *Lassen*, Adjunkt *Heuer* og Adjunkt *Krarup*. Den unge Mand længst til venstre er Landsretssagfører *G. Fogt* (St. 06).

Skoleskovtur 1906. I Baggrunden Adjunkt *Heuer* og Overlærer *Lassen*. De tre henrivende Smaa piger i Forgrunden er *Camilla Christensen* fra Sct. Mortens Mølle, Smedemester *Dreyers* Datter *Ellen* og *Ebba Schrøder* fra Viby. Den tykke Dreng skulde gerne være Direktør *Sprechler*, men hans Mor nægter det, desværre.

Den 17. April 1912 var der Solformørkelse og Ingeniør *Meding* (St. 13) tog ved den Lejlighed dette fortrinlige Billede af Adjunkterne *Heuer* og *Schönau*, der tilsyneladende skiftes til at kikke,

Timelærer *Aksel Schiøtz* 1934,
lavere honoreret end nu.

Adjunkterne *Lund* og *Frøken Schiøtz* forelægger Adjunkt
Werner et vanskeligt Problem.

★

Kontingentet

andraget mindst 5 Kr. for Medlemmer over 25 Aar, ellers mindst 2 Kr., og bedes indbetalt paa Roskildenser-Samfundets Postkonto ved Hjælp af indlagte Indbetalingskort i Løbet af en Maaned. Efter den Tid udgaar Postopkrævningerne. De sparer 20 Øre ved at benytte Indbetalingskortet.

Hos Medlemmer i Roskilde bliver Kontingentet som hidtil opkrævet gennem Inkassator.

Føler nogen Trang til samtidig at sende et Bidrag til Understøttelsesfonden, stort eller lille, er et saadant meget velkomment. I det forløbne Regnskabsaar har vi haft den Glæde at modtage fra forskellige Medlemmer Bidrag paa godt 883 Kroner, hvorfor jeg herved paa Bestyrelsens Vegne bringer Giveren en hjertelig Tak.

Waldemar Oxholms Legat staar stadig aabent for Indbetalinger.

A. WERNER

Kasserer

ESBEN JOHANNSEN

Landsretssagfører

Algade 1

Roskilde

Tlf. 13 og 400

B. SVARRE NIELSEN

Landsretssagfører

Skomagergade 8

Roskilde

Tlf. 732

CARL SKOU

Landsretssagfører

Hersegade 3

Roskilde

Tlf. 2300

SVEND T. BRUUN

Landsretssagfører

Kronprinsessegade 30

København

Tlf. C. 2561

CHR. HAUER

Landsretssagfører

Bredgade 45

København

Tlf. C. 4907 - 4407 - 12806

HANS A. JACOBSEN

Landsretssagfører

(Johan H. Clausen & Hans A. Jacobsen)

Næstved

Tlf. 713

C. LYSHOLM HANSEN

Landsretssagfører

Nytorv 1

Slagelse

Tlf. 1250 (2 Lin.)

K. ØRUM JENSEN

VIGGO KLEISBYS EFTF.

Landsretssagfører

Algade 65

Aalborg

Tlf. 4070-4090

*Oversættelser
af enhver Art***A. WERNER**

Kgl. aut. Translatør i Tysk og Engelsk

Bondetinget 1 · Roskilde · Tlf. 1462

**SPAREKASSEN FOR ROSKILDE BY
OG OMEGN**

TELEFON 3000

STIFTET 1833

TELEFON 3000

DANSK FLASKEGAS CO. A/S

Hovedkontor: Vesterbrogade 10. København V. Telefon: C. 9503

Lager og Værksted: Ingerslevsgade 60. København V.

Telefon: C. 7096.

FILIALER:

AARHUS: Dansk Flaskegas Co. A-S, S. Frichsvej, Aarhus. Telefon: 1103-1104.
MIDDELFART: Dansk Flaskegas Co. A-S, Middelfart. Telefon: 129.
KØGE: Dansk Flaskegas Co. A-S, Køge. Telefon: 850.
NYKØBING F.: Dansk Flaskegas Co. A-S, Nykøbing F. Telefon 985.

Depoter findes over hele Landet — Nærmere Oplysninger faas ved Henvendelse lil Hovedkontoret eller Filialer.

KNUD THOLSTRUP

POUL THOLSTRUP

SMØR OG OST — FEDTTÆT SMØRREBRØDSPAPIR

Tlf. 106

Raadhustorvet

Roskilde

MICHAEL STIGAARD

ARKITEKT

Roskilde

Algade 1

Tlf. 1900

ROSKILDE KATEDRALSKOLES

EMBLEM

leveres af

GULDSMEDE

C. ANDERSEN & ENIG

ROSKILDE

Tilkendt Medailler for Guld- og Sølvarbejde

Køb Deres Vine hos

LAURITZ JØRGENSEN & CO's Eff.

W. P. JACOBSEN & G. W. LEEGAARD

RAADHUSTORV 2

ROSKILDE

Egen Import

DANMARKS STØRSTE KØKKEN

Jac. Tholstrup

Lækreste Kager

Sendes overalt

SCHMIDTS CONDITORI

Tlf. 103

Algade 15

Tlf. 103

Roskilde Bolcher

I. M. FRELLSEN

(H. FRELLSEN)

Ringstedgade 46

Tlf. Roskilde 133

C. C. M. OLSEN

(TRAUGOTT-OLSEN)

Forretning for:

Blikkenslagerarbejde, Kobberdækning, Gas-,
Vand-, Sanitets- og Centralvarmeinstallation.

Blaagaardsstræde 7 · Roskilde · Telefon *439

AAGE MÜLLER

Varehuset Mesenborg

ROSKILDE

A

EINAR KØRNERUP

MURERMESTER & ENTREPRENØR

Jernbeton-Konstruktioner

Blankavej 10

København

Telefon C. 3573

SCHLEISS

Christiansen

Skilte
Facader
Vinduesbaggrunde
Trappetavler

Tlf. Eva 2093

VESTERBROGADE 94, KBH.

Mejerimaskiner og
Støbegods

MAGLEKILDE

Maskinfabrik og Jernstøberi

ROSKILDE

TLF. 41

ANNONCER
BROCHURER
PLAKATER
TRYKSAGER
EMBALLAGE
SKILTE · FOTO
EGEN TEGNESTUE

Annoncer tegnes til alle
Blade uden Undtagelse
— ogsaa „Roars Kilde“

SPECIALITET:
Moderne Brevhoveder

ERIK BENCKE

REKLAMEBUREAU
Østerbrogade 5 · Øbro 6218

OFFSET
4 FARVER
24×30 cm

- en Bencke-Reklame

LEO HEIBERG

ARKITEKT

„Bøgegaarden“

Roskilde

H. P. NIELSEN

ISENKRAM

ROSKILDE

TELEFON 88

ROSKILDE KONTANTFORRETNING

CARL ANDERSEN

*

Byens førende Forretning
i Manufakturvarer

DAMEHATTE

*Største og
eleganteste
Udvalg ...*

A. MELBY

KØBMAGERGADE 39
TLF. CENTRAL 5776 & 10.904

Roskildensere køber deres

Bøger og Papir hos:

ARNOLD BUSCK

International Boghandel

KJØBMAGERGADE 49

Ligefor Regensen

Telefon Central 2453

C. J. Schledermann & Sønner

Murermestre og Entreprenører

JERNBETON

Tlf. 122

Roskilde

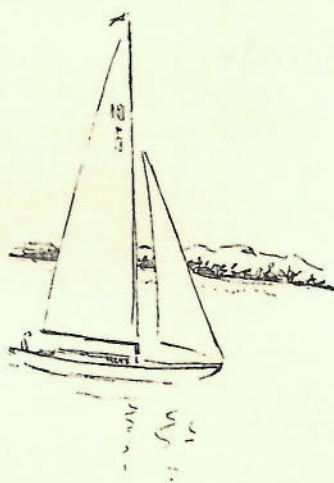
VEJLE TEXTILFABRIK

C. MÜLLER

VEJLE

Indhold.

Kammerherre W. Oxholm (St. 86): Rektor V. Boëtius in memoriam	Side 2
Rektor Boëtius' Farvel ved Translokationen 1932	— 3
Læge Oluf Poulsen (St. 32): Rektor Boëtius — vor Skoles Sol	— 8
Kommunelærerinde Ellinor Jensen (St. 36): Lektor Schönau er død	— 11
Forfatteren Holger Rørdam (St. 12): Ved Lektor Morthorsts og Frues Afgang	— 14
Direktør Arthur Fang (St. 01): Fra den gamle Gymnastiksal	— 17
Overlæge, Dr. med G. V. Th. Borries (St. 04): Til Erik Svarres Minde	— 19
Læge Frantz Hancke (St. 17) og Overlæge, Dr. med Hans Tønnesen (St. 17): Lektor Rathsach er død	— 22
Omkring Skolen	— 25
Redaktør, cand. mag. Povl Engelstoft (St. 95): Aarets Jubilarer	— 31
Fuldmægtig Martin Nielsen (St. 15): Roskildenser-Samfundets Understøttelsesfond	— 34
Forfatterinden Fru Fanny Fang: Latinskoledrengenes Soldaterforening — et 50	
Aars Minde	— 35
Lensgreve F. Ahlefeldt Laurvig (St. 90): Fra Firsernes Roskilde	— 39
Overretssagfører, Sparekassedirektør C. E. Ulrich (St. 90): Nogle Erindringer fra	
min Skoletid	— 43
Roskildenser-Samfundets Dagbog	— 45
Bestyrelsens Forslag til nye Vedtægter for Roskildenser-Samfundet	— 51
Waldemar Oxholms Legat	— 55
Roskildenser-Samfundets Regnskab	— 56
Kildekalk	— 58

Udgivet af Roskildenser-Samfundet.

Redaktør: Kirkegaardsinspektør Hans Rønø,
Graabrødrestræde 12, Roskilde.

Annonceekspedition: Direktør Erik Bencke,
Østerbrogade 5, København Ø.

Ekspedition: Forlagsboghandler Arnold Busck,
Købmagergade 49, København K.

